

UPPSALA
UNIVERSITET

“Fuck it, sorry boys, jag mår skit”

En intervjustudie av unga killars vänskapsrelationer och samtal om känslor

Annika Kronberg och Anton Vikström

Sociologiska institutionen
Samhällskunskap D: Sociologi C
Kandidatuppsats, 15 hp
VT 2019
Handledare: Andreas Melldahl
Examinator: Fredrik Palm

Sammanfattning

Denna studie riktar ljuset mot unga killars känsloliv och behov av emotionella samtal, samt hur detta präglas av manlighetsnormer. Tidigare forskning har visat att unga killars vänskapsrelationer påverkas av maskulinitetsnormer vilket begränsar killars känslouttryck och förmåga att prata om känslor. Det finns också forskningsresultat som visar att unga killar har svårt att sätta ord på sina känslor samt att de framför allt använder flickvänner för samtal om känslor. Syftet med denna studie är att studera hur unga killar hanterar känslor. Frågeställningarna utgår från studiens unga killar och undersöker deras uppfattningar om känslor, deras strategier för att hantera känslor, samt vilken betydelse samtal om känslor har för deras vänskapsrelationer. Det empiriska materialet består av intervjuer från kvalitativa semistrukturerade intervjuer med elva killar i åldrarna 17–20 år. Materialet har analyserats utifrån Arlie Hochschilds känsloteorier, Peter Berger och Thomas Luckmanns institutionsbegrepp samt Göran Ahrnes teorier för organisering av vänskapsrelationer. Resultatet visar att unga killars känslouttryck begränsas dels av känsloregler, dels av maskulinitetsnormer. Killarna hanterar sina känslor med hjälp av agerande för att dölja känslor, eller reglering för att förändra eller förtränga känslor. Trots att killarna i studien vill samtala mer om känslor, och trots att de vill ha vänskapsrelationer som innefattar ett ömsesidigt ansvar för känslorarbete, uppger killarna att de har svårt att både berätta och fråga om känslor. Analysen visar att unga killar anser att det är tillräckligt att ha en vänskapsrelation som syftar till ett känslomässigt utbyte. Slutsatsen är att känslor och samtal om känslor är en central men inte avgörande del av vänskapsrelationer, men att detta inte innebär att nära vänskapsrelationer är organiserade utifrån behovet att samtala om känslor.

Nyckelord

maskulinitet, vänskapsrelationer, känslohantering

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	2
1.2 Uppsatsens disposition	2
2. Tidigare forskning.....	3
2.1 Manlighetsideal och känslor.....	3
2.2 Vänskap och känslor.....	4
2.3 Studiens relevans utifrån tidigare forskning	6
3. Teoretiskt ramverk.....	8
3.1 System för känslor	8
3.1.1 Könskodade bestämmelser	9
3.2 En etablerad ordning.....	10
3.3 Organisering av vänskapsrelationer	11
3.4 Teoretisk förenlighet	12
4. Metod	14
4.1 Kvalitativ metod.....	14
4.1.1 Semistrukturerade intervjuer	14
4.1.2 Metodologiska överväganden.....	15
4.2 Urval och informanter.....	16
4.3 Intervjusituationen.....	17
4.3.1 Intervjuguiden	17
4.4 Material	18
4.5 Analysmetod	19
5. Resultat och analys	21
5.1 Synen på känslor	21
5.1.1 Vänskapens regler och legitimitet.....	22
5.1.2 Maskulinitetens lag	26
5.2 Fungerande beteenden.....	29
5.2.1 Dölja känslor för att inte känna	30
5.2.2 Reglera känslor för att inte känna.....	33
5.3 Samtal om känslor och dess betydelse för vänskap.....	35
5.3.1 Känslorarbete och ömsesidighet	36
5.3.2 Organisering, förväntningar och utrymme för samtal	39

6. Avslutande diskussion	44
6.1 Sammanfattning och slutsatser.....	44
6.2 Resultat utifrån tidigare forskning och teoretiskt ramverk	46
6.3 Resultat utifrån metodologisk diskussion	47
6.4 Implikationer för vidare forskning	48
7. Källförteckning	50
8. Bilagor	52
8.1 Bilaga 1. Intervjuguide	52
8.2 Bilaga 2. Informationsbrev	54
8.3 Bilaga 3. Deklaration av arbetsfördelning	55

1. Inledning

De senaste åren har mäns känsloliv aktualiserats och uppmärksammats allt mer i och med #metoo, vilket har vridit samhällsdebatten mot ämnen som machokultur, maskulinitet och mäns behov av emotionella samtal (Ramnehill, 2019). #metoo korsade generationsgränser och utöver fokus på kvinnors utsatthet väcktes också frågor om hur unga killar formas i vad som ibland beskrivs som en patriarkal samhällsordning. Både forskning och samhällsdebatt har givit utrymme för diskussion av mäns känslöhantering, där bilderna som målas upp bidrar med olika nyanser. Medan forskning å ena sidan visar att män upplevs som nästintill bekväma i en homosocial fostran som upprätthåller en patriarkal ordning (Flood, 2008, s. 356), finns det å andra sidan enkätundersökningar som visar att killars ovana att prata om känslor istället kopplas till avsaknad av känslomässig trygghet (Aarnivaara & Berg, 2018, s. 12). Mot bakgrund av detta är det intressant att undersöka vilka förutsättningar unga killar har att hantera och prata om känslor.

Vänskapsrelationer har stor betydelse för identitetsutvecklingen och socialisationsprocessen under tonåren (Koontz Anthony & McCabe, 2015, s. 77–78). Under tonåren ställs krav dels på autenticitet, att vara sig själv, dels på förmåga att hantera och parera känslor, att passa in. Enligt Aarnivaara och Berg (2018, s. 26) är det dock ovanligt att unga killar söker hjälp för att hantera sina känslor, där orsaken till detta är just maskulinitetsnormer som påverkar killarna på såväl individ- som samhällsnivå. Trots att #metoo-debatten inspirerat till att problematisera maskulinitetsnormer, och trots att skolan idag präglas av normkritisk pedagogik för att öka jämställdhet (Sundström, 2017), tycks maskulinitetsnormerna leva kvar. Även om skolan lyfter vikten av att prata om känslor (Koch, 2018) verkar killar ha svårt att bemästra machokultur, och därmed har de fortsatt svårt att hantera och prata om känslor. Killars kompetens inom praktiskt känslöarbete verkar alltså fortfarande vara begränsad av normer för manlighet. Detta väcker frågan: Hur hanterar unga killar känslor idag?

Denna studie riktar ljuset mot hur unga killar pratar om känslor och vilken betydelse detta har för deras vänskapsrelationer. Unga killars vänskapsrelationer är ett aktuellt och välstuderat ämne inom genusvetenskap, psykologi och sociologi. Den tidigare sociologiska forskningen på området har främst studerat homosocialitet, maskulinitet och samtal om vänskap, snarare än hur samtal om känslor påverkar vänskapsrelationer. Denna studie, med kvalitativa intervjuer

som empirisk grund, kompletterar den sociologiska forskningen genom att fokusera på vilka möjligheter unga killar upplever sig ha att prata om känslor samt om eller hur dessa upplevda möjligheter har relevans för deras vänskapsrelationer.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet är att studera hur unga killar hanterar känslor. Studiens kvalitativa riktning fokuserar på ett mindre urval unga killar vilka är utgångspunkten för både syfte och frågeställningar. Studien intresserar sig särskilt för förutsättningarna för dessa unga killars samtal om känslor, samt i vilken utsträckning samtal i sin tur bidrar till att forma vänskapsrelationer. Följande tre frågeställningar specificerar syftet:

- Vilka uppfattningar om känslor finns bland studiens killar?
- Vilka strategier har dessa killar för att hantera känslor?
- Vilken betydelse har samtal om känslor för dessa killars vänskapsrelationer?

1.2 Uppsatsens disposition

I kapitel två följer en redogörelse över tidigare forskning, vilken syftar till att placera in studiens bidrag i det rådande forskningsläget. I kapitel tre beskrivs uppsatsens teoretiska ramverk, vilket består av Arlie Hochschilds känsloteorier, Peter Berger och Thomas Luckmanns begrepp *institutionalisering* samt Göran Ahrnes organisationsteori om vänskapsrelationer. I metodkapitlet, kapitel fyra, följer redovisning av kvalitativ metodansats, vilken motiveras utifrån såväl tidigare forskning som teoretiskt ramverk. Metodkapitlet innefattar även information om materialinsamlingen, informanterna, intervjusituationen och analysmetoden. Därefter följer resultat och analys i kapitel fem, vilket är huvudfokus för uppsatsen. I resultatet presenteras utdrag ur det transkriberade materialet, för att exemplifiera svar och vägleda analysen. Analysen är strukturerad utifrån uppsatsens tre frågeställningar. Uppsatsen avslutas med ett diskussionskapitel, kapitel sex, vilket inleds med en sammanfattning av studiens resultat och slutsatser. Detta relateras därefter till tidigare forskning, teoretiskt ramverk och val av metod. Den avslutande diskussionen ger även förslag på vidare forskning på området.

2. Tidigare forskning

I detta kapitel presenteras en översiktlig bild av forskningsläget om unga mäns vänskapsrelationer och känsloliv. Forskningsöversikten är strukturerad utifrån en tematisering genom manlighetsideal och känslor samt vänskap och känslor, en tematisering som är motiverad utifrån uppsatsens frågeställningar gällande unga killar, känslor och vänskapsrelationer. Tidigare forskning domineras av internationella, kvalitativa intervjustudier, och består av undersökningar inom sociologi, psykologi och genusvetenskap. Kapitlet avslutas med en redovisning av hur denna studie kan positioneras i rådande forskningsläge, samt vad som motiverar studien.

2.1 Manlighetsideal och känslor

Ett centralt tema i undersökningar av manliga vänskapsrelationer är att dessa i stor utsträckning styrs av normer för manlighet (Berg, 2007, s. 43; Chu, Porche & Tolman, 2005, s. 110–111; Flood, 2008, s. 341; Korobov & Thorne, 2006, s. 30; McLeod, 2002, s. 222; McQueen, 2017, s. 216; Oransky & Marecek, 2009, s. 235; Way, 2011, s. 217).

En återkommande fråga i studier av manlighetsnormer är den om homosocialitet, ett begrepp som refererar till umgänge mellan samkönade. Homosocialitet kan enligt Berg (2007, s. 28; 41) bland annat syfta till att ta avstånd från femininitet och homosexuell praktik, där homosocialt umgänge kan skapa allians inom *grabbighet*, vilken syftar till att säker-ställa en heterosexuell identitet. Flera studier visar att stark tillhörighet med heterosexuella romantiska förhållanden innefattar ett tydligt avståndstagande från homosexuell praktik, vilket i sin tur möjliggör homosocial gemenskap (Berg, 2007, s. 41; Flood, 2008, s. 355; Giordano, Longmore & Manning, 2006, s. 282; Oransky & Marecek, 2009, s. 225–226). En hård maskulin identitet har också visat sig vara viktig inom samkönade vänskapsrelationer, där känslomässig distansering blir ett sätt att re/konstruera manlighet (Oransky & Marecek, 2009, s. 238). Forskningen visar dessutom att uttryck för känslor uppfattas som något feminint och att de därför bör undvikas (Giordano et al., 2006, s. 261; Oransky & Marecek, 2009, s. 225–226; 236). Det finns även viss samstämmighet i tidigare forskning gällande maskulinitet i kärleksrelationer: maskuliniteten kan delvis filteras genom flickvänner, då en flickvän förväntas

fungera som en ”känslomässig ventil” där samtal om känslor kan fylla en terapeutisk funktion (Berg, 2007, s. 43; Oransky & Marecek, 2009, s. 236). Detta kan tolkas som att en potentiell flickvän stärker möjligheterna att framstå som manlig. Forskningsresultaten tyder dessutom på att bristande erfarenheter av intimitet tycks korrelera med lågt självförtroende, då heterosexuella erfarenheter ses som erövringar där objektifiering av kvinnor anses eftersträvansvärt för att generera makt och status i homosociala relationer (Flood, 2008, s. 341; Giordano et al., 2006, s. 284).

Ett annat återkommande tema i tidigare forskning är samband mellan manlighet och psykisk hälsa (Chu et al., 2005, s. 93; de Boise & Hearn, 2017, s. 782; Randell, 2016, s. 77). Enligt bland andra Chu et al. (2005, s. 108–110) leder internalisering och uppvärderande av manlighetsideal till lågt självförtroende vilket i sin tur har negativ inverkan på killarnas psykiska hälsa. Andra studier visar också att hälsa påverkas av tidigare upplevelser av känslor och relationer: oavsett erfarenhet eller avsaknad av emotionell kompetens tycks lågt självförtroende begränsa möjligheterna att uttrycka sig i mellanmännsliga relationer (Randell, 2016, s. 76–77). Forskare framhäver dock att förmågan att uttrycka känslor inte bör tolkas som en antites till manligt beteende även om normer för manlighet innefattar förväntningar på en begränsning av känslomässiga uttryck (de Boise & Hearn, 2017, s. 791; Randell, 2016, s. 76–77). Randell (2016, s. 67) menar även att killar som har svårt att uttrycka känslor och därför begränsar sina känslomässiga uttryck tenderar att utsätta sig för hälsorisker då de istället för att delge sina känslor hanterar dem på destruktiva sätt, vilket bland annat kan leda till psykisk ohälsa eller självskadebeteenden.

2.2 Vänskap och känslor

Utöver manlighetsideal finns det även forskning som har fokuserat på hur samtal mellan vänner formar vänskapsrelationer (Korobov & Thorne, 2006, s. 48–49; Oransky & Marecek, 2009, s. 234–235; Rose, 2007, s. 497–499). Den forskning som har studerat vänskap som fenomen har visat att samtal mellan vänner kan fungera dels som uttryck för gemenskap, dels som en möjlighet att utforska den egna identiteten (Korobov & Thorne, 2006, s. 48–50). Samtal om vänskap verkar dessutom ha stor inverkan på individers identitetsskapande, då den egna identiteten kan konstrueras genom hur man pratar om vänskapsrelationer, vilket fungerar som

ett sätt att framställa jaget i relation till andra (Koontz Anthony & McCabe, 2015, s. 64; 77–78). Koontz Anthony och McCabe (2015, s. 78) menar således att vänskap blir ett sätt att konstruera både vem man är och vem man vill vara.

En framträdande riktning i tidigare studier är den komparativa ansatsen genom jämförelser mellan killars och tjejers vänskapsrelationer. Ett centralt resultat från tidigare forskning, vilket har stor relevans för denna studie, är att både killar och tjejer lägger stor vikt vid vänskapsrelationer men att killar i mindre utsträckning än tjejer uppger sig dela känslor med vänner (Rose, 2007, s. 493; Rose, Schwartz-Mette, Smith, Swenson, Waller, Asher & Carlson, 2012, s. 844). De komparativa studierna som fokuserat på könsrelaterade skillnader i vänskap visar att killars vänskapsrelationer tenderar domineras av ”sharing of activities” medan tjejers vänskapsrelationer istället styrs av ”sharing of themselves” (McLeod, 2002, s. 216, se även Ahrne, 2014, s. 75). Tjejer tycks också uppleva större nytta med samtal om känslor:

Together, the results suggest that girls are more likely than boys to expect that talking about problems will make them feel better about themselves, their connections to others, and the problem. [...] Boys may be less likely to expect to feel that they are wasting time when talking about solvable problems with friends with relevant expertise than when talking about ambiguous problems with friends who cannot help them instrumentally. (Rose et al., 2012, s. 858–859)

Detta kan indikera att killar hellre prioriterar andra aktiviteter, såsom sport eller datorspel vilket innefattar umgänge i större grupper, eftersom den tiden de spenderar på potentiellt fruktlösa samtal istället skulle kunna spenderas på hobbies som de vet att de uppskattar (Rose, 2007, s. 493; Rose et al., 2012, s. 859). Att killar hellre umgås i större grupper korrelerar då med att de inte samtalar om känslor, då de mindre umgängeskretsarna enligt Rose (2007, s. 493: 496) är mer gynnsamma för känslomässigt djupgående samtal. Att killar undviker mindre umgängeskretsar tycks bero på bristfälliga möjligheter att utveckla emotionell kompetens. Vidare relevant är att killarna i tidigare studier, jämfört med tjejerna, inte ser samma användbarhet i att prata om känslor (Rose, 2012, s. 861). Å andra sidan finns det forskning som visar att killar och män faktiskt vill ha och förvalta nära vänskapsrelationer, vilket i likhet med kvinnors vänskapsrelationer innefattar en förmåga att vara känslomässigt öppen och besitta emotionell kompetens (McLeod, 2002, s. 213).

Psykologisk forskning har visat att killar övergår från att som unga ha emotionella och intima manliga vänskapsrelationer, till att i äldre åldrar gå miste om dessa relationer på grund

av internalisering av maskulinitetsnormer (Way, 2011, s. 116; 263). I en kartläggning av könsnormer och könsdikotomi beskrivs en rådande uppfattning av att tjejer inte tänker och att killar inte känner, vilket då antas mata en patriarkal samhällsordning som missgynnar såväl män som kvinnor (Way, 2011, s. 263). Uppfattningen att killar inte känner förklaras av att de inte är lika bra på att uppmärksamma behov av emotionella samtal och det stöd de kan få från sina vänner, samtidigt som de inte vill uppskatta dessa samtal då behovet av stöd skulle vara ett tecken på svaghet (Rose, 2007, s. 499).

Mäns förmåga att hantera känslor har undersökts av Fiona McQueen (2017). Hon har utifrån en kvalitativ intervjustudie visat på två diskurser i mäns känslohantering och -arbete i kärleksrelationer. Den första är starkt kopplad till traditionell maskulinitet och innebär att samtal om känslor är något farligt och bör undvikas på grund av risken för att känna sig blottad (*exposed*). Att internalisera denna diskurs blir ett sätt att upprätthålla kontroll och säkerställa manlighet (McQueen, 2017, s. 216). Den andra diskursen fyller istället en terapeutisk funktion som motiveras utifrån behov av känslomässig närhet (McQueen, 2017, s. 216–217). McQueen menar att denna delgivande diskurs är en del av en samhällslig terapeutisk trend; hon ser något som närmast kan definieras som ett paradigmskifte i hur män hanterar känslor, men att detta beror på en större vilja hos män att uttrycka sig emotionellt snarare än att män blivit mer känslösamma (McQueen, 2017, s. 217; jfr de Boise & Hearn, 2017, s. 217). Att män trots denna vilja att i större utsträckning delge känslor till synes framstår som fortsatt känslomässigt slutna, kan bero på rädslan att framstå som svag, en egenskap som snarast associeras med femininitet (McQueen, 2017, s. 216; Rose et al., 2012, s. 859). Männerna i studien uppger också att samtal om känslor kan vara ett stort risktagande: det kan innebära förlust av kontroll, eller att man framstår som sårbar.

2.3 Studiens relevans utifrån tidigare forskning

Som framgått ovan finns det två tydliga teman för den tidigare forskningen om mäns vänskapsrelationer och samtal om känslor: dels ett fokus på maskulinitetsnormer, dels ett komparativt fokus genom jämförelser mellan tjejer och killar. Forskningsresultaten är delvis motstridiga då de både påvisar killars behov av samtal om känslor, deras aktiva avståndstagande från

vänskapsrelaterad emotionell kommunikation och deras upplevda svårigheter att kommunicera sina känslor verbalt trots att de efterfrågar samtal om känslor.

Mot bakgrund av tidigare forskning som belyser vikten av att kunna samtala om känslor, då det har en stark inverkan på välmående, är denna studies syfte att undersöka hur unga killar hanterar känslor, samt om eller hur samtal om känslor är en del av vänskapsrelationer mellan unga killar. Tidigare forskning motiverar även att undersöka vilken roll vänskapsrelationer spelar för möjligheten till samtal om känslor, då vänskapsrelationer mellan unga killar kan ses som en outnyttjad resurs på grund av att normer kring maskulinitet begränsar möjligheterna till samtal om känslor (Berg, 2007, s. 43). Uppsatsen har relevans utifrån rådande forskningsfält då den genomförs i Sverige, medan tidigare studier främst genomförts inom en anglo-amerikansk kontext. Den tidigare svenska forskningen på ämnet har heller inte undersökt vänskapsrelationers möjligheter till känslomässiga praktiker, varför denna studie är ytterligare relevant. Slutligen finns det efterfrågan både på vidare sociologisk emotions- och relationsforskning (Ahrne, 2014, s. 55) och studier på könsnormer och känslohantering samt hur dessa mönster eventuellt kan förändras (McLeod, 2002, s. 223; McQueen, 2017, s. 217). Denna studie ämnar genom unga killars uppfattningar av känslor bidra med förståelse för vilka strategier unga killar har för att hantera känslor och vilken betydelse samtal om känslor i sin tur har för unga killars vänskapsrelationer.

3. Teoretiskt ramverk

Det teoretiska ramverket för uppsatsen utgår från texter av Arlie Hochschild (2012), Peter Berger och Thomas Luckmann (1991) och Göran Ahrne (2014). Gemensamt för Hochschild och Berger och Luckmann är att deras teorier kan relateras till symbolisk interaktionism, vilket är en gren av sociologin som fokuserar på sociala interaktioners betydelse för menings- och identitetsskapande. Att tillämpa detta ramverk för en studie av unga killars känslöhantering är lämpligt då det möjliggör studier av samtal om känslor i en social kontext, snarare än som ett privat fenomen, varför detta teoretiska ramverk dessutom korresponderar väl med användning av kvalitativa intervjuer. Hochschild (2012) och Berger och Luckmann (1991) kompletteras med Ahrne (2014) då hans organisations sociologiska ingång är användbar specifikt för att analysera konstruktionen av vänskapsrelationer. Slutligen är det teoretiska ramverket dessutom förenligt med den tidigare forskningen såtillvida att ett symbolisk interaktionistiskt inspirerat angreppssätt tidigare är sparsamt använt för analys av unga killars vänskapsrelationer, men ändå motiverat för att undersöka såväl vänskap som känslor.

Utifrån studiens syfte, att studera hur unga killar hanterar känslor, fungerar Hochschild, Berger och Luckmann samt Ahrnes teorier som ett gemensamt analytiskt och begreppsligt verktyg för att utreda och analysera unga killars samtal om känslor, samt hur detta verkar inom vänskapsrelationer.

3.1 System för känslor

Från Hochschild (2012) används begreppen *känsloregler*, *känslöarbete* och *känsloreglering*. Utgångspunkten är begreppet känslor (*feelings*), vilka fungerar som en socialt formad funktion och reflektion kring verkligheten. Att hantera och styra sina emotionella reaktioner beskrivs som ett sätt att kontrollera blivandet av känslor, där själva uttrycket för emotioner (*emotions*) då är känslor (Hochschild, 2012, s. 35; 42–44).

Känsloregler (*feeling rules*) beskrivs som ett sätt att organisera känslor och därmed det sociala livet (Hochschild, 2012, s. 73). Känsloregler blir tydliga genom hur ens känslouttryck bedöms; om känslor används och uttrycks på ett sätt som anses vara korrekt är det i enlighet med reglerna, och är det välfungerande passerar det därmed obemärkt (Hochschild, 2012, s.

69). Hochschild (2012, s. 72) menar att känsloreglerna fungerar som en djupt internaliserad ritual. Om känsloreglerna inte tillämpas korrekt, i bemärkelsen hur mycket, vad och när känslorna uttrycks, uppfattas känslorna som missanpassade då de bryter mot normerna och regelverket (Hochschild, 2012, s. 74).

Bakom uttrycket för känsloregler finns begreppet känslorarbete (*emotion work*, jfr *emotional labor*, Hochschild, 2012, s. 141). Känslorarbete beskrivs som ett sätt att tillämpa känsloregler vilket innefattar praktiska men inte nödvändigtvis känslomässiga krav på individen. Det refererar till hur individen genom aktivt arbete anpassar sig efter de känslor som anses vara lämpliga i en viss kontext (Hochschild, 2012, s. 134; 148). Känslorarbete verkar som ett kontrollsystem och kan ha stor effekt på individens sociala position, vilket Hochschild (2012, s. 152) förklarar enligt följande: ”Learn to manage your feelings, and learn to attune yourself to feeling rules because doing this well will get you places”.

Hochschild (2012, s. 30) använder sig av begreppet känsloreglering (*emotion management*) för att förklara hur människor kontrollerar sina känslor och emotioner och därmed känslouttryck. Här skiljer Hochschild på ytagerande (*surface acting*) och djupagerande (*deep acting*). Ytagerande präglas av medvetenhet och kontroll sett till beteende och uttryck, medan djupagerande är så djupt rotat att det fungerar naturligt och spontant genom att känslorna och känslouttrycket har internaliserats (Hochschild, 2012, s. 50). Eftersom djupagerande verkar undermedvetet, upplevs beteenden fungera som den faktiska sanningen – agerandet är konstruerat utifrån ”trying to feel what we sense we ought to feel or want to feel” (Hochschild, 2012, s. 54). Genom detta skådespel kan man inte bara kontrollera utan även bestämma känslor (Hochschild, 2012, s. 57). Detta bestämmande innebär att djupagerande blir en form av känslorarbete bestående av känsloregler; känsloreglerna kontrollerar vad man känner utifrån vad man borde känna (Hochschild, 2012, s. 69).

3.1.1 Könskodade bestämmelser

Enligt Hochschild genomför kvinnor mer känslorarbete än vad män gör och ett fungerande känslorarbete är dessutom viktigare för kvinnor än för män, sett till status och makt (Hochschild, 2012, s. 27; 155). Hon menar också att män i större utsträckning behöver ett ceremoniellt tillåtande för att känna och uttrycka känslor, det vill säga, en högtidlig eller formell acceptans för känslouttryck (Hochschild, 2012, s. 78). Att kvinnor känner mer än vad män gör är

normativt förgivettaget (jfr Way, 2011 s. 263), vilket dessutom inkluderar att kvinnor är bättre på att uttrycka känslor och därför oftare använder denna kompetens (Hochschild, 2012, s. 156). Hochschild (2012, s. 156) menar att kvinnors skickliga känslorarbete och känsloreglering lätt förväxlas med att vara känslös, varför känslor associeras med femininitet, vilket kan tolkas som att Hochschild menar att känslorarbete ger upphov till föreställningar om känslouttryck. Medan kvinnors känslouttryck ofta tolkas som ett tecken på instabilitet tycks mäns känslouttryck vittna om rationalitet: deras sparsamma uttryck för känslor innebär alltså en förstärkning av känslornas legitimitet (Hochschild, 2012, s. 162). Mäns uttryck för känslor bör alltså vara begränsade och väl valda för att inte förknippas med femininitet, och därmed, förlorad makt.

Hochschild menar att starka relationella band mellan människor innebär större frihet och däri viss frånvaro av känsloregler och förväntningar på känsloreglering (Hochschild, 2012, s. 79), det vill säga, större utrymme att vara sig själv. Samtidigt menar hon att nära relationer innefattar förväntningar på vad vi ska känna, varför nära vänskaps- eller kärleksrelationer indirekt styr vad som är lämpligt att känna (Hochschild, 2012, s. 79; 83).

3.2 En etablerad ordning

Peter Berger och Thomas Luckmanns (1991) teoretiska utgångspunkt finns i den sociala ordningen (*the social order*). Den sociala ordningen, vilken kan beskrivas som sociala strukturer, om/formuleras genom mänsklig interaktion och förhandling (Berger & Luckmann, 1991, s. 70). Genom sociala interaktioner uppstår det som Berger och Luckmann (1991, s. 72) definierar som *institutioner*. Institutioner konstrueras genom vanebildning (*habitualization*) och innefattar mönster och mening för sociala interaktioner och beteenden (Berger & Luckmann, 1991, s. 72). Att individer tack vare institutionerna vet hur de ska bete sig kan förklaras som att institutionerna innefattar roller. Institutionella roller är enligt Berger och Luckmann (1991, s. 73–77) objektivt korrekta, förutsägbara, relevanta och legitima. På så vis beskrivs rollerna fungera som förgivettagna rutiner (Berger & Luckmann, 1991, s. 77).

Institutionerna och rollerna internaliseras genom socialisation (Berger & Luckmann, 1991, s. 83–84). Socialisationen, och kunskapen som uppstår genom den, strukturerar hela den sociala världen genom just roller (Berger & Luckmann, 1991, s. 83). Rollerna beskrivs på följande sätt:

Institutions are embodied in individual experience by the means of roles. The roles, objectified linguistically, are an essential ingredient of the objectively available world of any society. By playing roles, the individual participates in a social world. By internalizing these roles, the same world becomes subjectively real to him. (Berger & Luckmann, 1991, s. 91)

Rollerna kan tolkas som avgörande för både institutionerna och för individen. Rollerna uppstår dels i den objektiva verkligheten genom vanebildnings- och institutionaliseringsprocessen, dels i den subjektiva verkligheten genom socialisation (för primär socialisation, se Berger & Luckmann, 1991, s. 150). Genom socialisationen lär sig individen förstå den institutionella och därmed verkliga kunskapen. För denna uppsats är det framför allt den sekundära socialisationen som är intressant, vilket är den process då individen erbjuds nya perspektiv på världen och därmed också nya roller (Berger & Luckmann, 1991, s. 160). Den sekundära socialisationen antas vara mer anonym och mindre känsloladdad än den primära, men samtidigt innefattar även den sekundära socialisationen viktiga sociala relationer, även om relationerna från den primära socialisationen antas vara mer beständiga (Berger & Luckmann, 1991, s. 162).

Effekten av att institutioner innefattar roller är att den institutionella definitionen råder över den individuella tolkningen (Berger & Luckmann, 1991, s. 80). Det är också så institutioner får sin legitimitet; institutionerna erbjuder helt enkelt den mest logiska tolkningen av den sociala ordningen. Berger och Luckmann (1991, s. 83) menar att institutionerna är, och innebär, ”vad alla vet” om världen i form av moral, värderingar, regler och normer. Den mest lämpliga formen av kunskap är därmed inneboende i institutionerna.

3.3 Organisering av vänskapsrelationer

Göran Ahrne (2014) har utvecklat ett organisationsteoretiskt perspektiv på hur vänskaps- och kärleksrelationer uppstår och upprätthålls. Detta perspektiv innefattar hur dessa relationer kan förklaras med hjälp av organisationsbegrepp, utifrån elementen tillhörighet, förväntningar, initiativ och makt, synlighet samt konsekvenser. Vänskap är formad utifrån förväntningar och verklighet, vilket kan förklaras som en automatiserad ömsesidig anpassning där vänner står i visst beroendeförhållande till varandra beroende på vilka förväntningar som finns på hur vänskapen ska fungera (Ahrne, 2014, s. 30). Vidare präglas vänskapsrelationer av både otydlig tillhörighet och stor tillit, samt att de är byggda på vanor och traditioner (Ahrne, 2014, s. 183). Genom stor tillit innefattar alla nära relationer, inom såväl kärlek som vänskap, ett visst mått

av intimitet, vilket beskrivs som att ”de bygger på positiva och starka känslor och mycket av syftet med relationen är att ta vara på och utveckla dessa känslor” (Ahrne, 2014, s. 55). Ahrne menar också att känslor, och därigenom även samtal om känslor, tycks vara en avgörande del av nära relationer, genom att man ställer upp för varandra, delger hemligheter och känner till varandras svagheter. Samtidigt är intimiteten inte okomplicerad; den förutsätter att tilliten innefattar både gränser och kontroll, vilket innebär att intimitet i nära relationer är nära relaterat till förmågan att hantera känslor (Ahrne, 2014, s. 55–59).

Samtal, att utbyta erfarenheter och tankar, är en central del av vänskapsrelationer. Även om vänskapsrelationer ofta är baserade på gemensamma intressen och aktiviteter tycks dessa gemensamheter syfta till att bli en plats för samtal. Vänskapsrelationer kan också ha olika innehåll och fylla varierande funktioner för att tillgodose individens behov, varför vänskapsrelationer trots gemensamheter kan förklaras som individualiserade (Ahrne, 2014, s. 103; 105). Individen är helt enkelt inte intresserad av vänskapsrelationer som inte fyller någon personlig funktion, och därför är vänskapsrelationer – i kontrast till kärleksrelationer – aldrig tydligt avgränsade, då de snarare är ”pågående tillfälliga projekt” (Ahrne, 2014, s. 106). För att relationerna ska fylla efterfrågad funktion organiseras de alltjämt utifrån dess känslomässiga eller emotionella innehåll, ett innehåll som i sin tur styr utformningen av relationen; känslor och form är i ett ömsesidigt beroendeförhållande (Ahrne, 2014, s. 186).

3.4 Teoretisk förenlighet

Att Hochschild, Berger och Luckmann och Ahrne är teoretiskt kompatibla framgår framför allt när teorierna tillämpas som analysverktyg. För att vidare ge relevans åt Hochschilds empiriska undersökningar har hennes begreppsapparat vidare teoretiserats genom både Berger och Luckmann och Ahrne. Känsloregler kan förklaras genom institutionell legitimitet och som ett sätt att organisera både känslor och det sociala livet (Berger & Luckmann, 1991, s. 73–77; Hochschild, 2012, s. 73). Samtidigt skapar institutioner förutsebarhet och rutiner, vilket kan tolkas som att de fungerar som en uppsättning känsloregler. Vidare använder Ahrne Berger och Luckmanns institutionsbegrepp för att förstå hur relationer utformas, genom en länk mellan institutionella förväntningar och vad som sker i praktiken: institutionerna konstruerar beteenden som är byggda på automatiserad ömsesidig anpassning (Ahrne, 2014, s. 30). Dessutom kan

känslor arbete teoretiskt tydliggöras genom vänskapens organisation, då vänskapens innehåll kan förstås i form av förväntningar på och syfte med att delge känslor (Ahrne, 2014, s. 55; Hochschild, 2012, s. 134). Det finns således en relationell länk mellan Hochschild, Berger och Luckmann och Ahrne, vilken kan tolkas som att känslor arbete innefattas i vänskapen som institution, där vänskapen organiseras utifrån känsloregler samt utifrån gränser i form av tillit och ömsesidighet.

4. Metod

4.1 Kvalitativ metod

Studien bygger på ett kvalitativt tillvägagångssätt vilket motiveras utifrån studiens syfte, frågeställningar och teoretiskt ramverk. Syftet med denna studie är att undersöka hur unga killar hanterar känslor, samt om eller hur vänskapsrelationer mellan unga killar innefattar samtal om känslor. Valet av kvalitativ metod motiveras därmed i och med studiens fokus på killarnas egna upplevelser. Även den tidigare forskningen och det teoretiska ramverket ger skäl för kvalitativ metod. I tidigare forskning har kvalitativ metod visat sig vara effektiv för att utforska egna upplevelser, då kvalitativa intervjuer ger intervjuaren möjlighet att styra innehållet för att fokusera på det aktuella forskningsämne (Oransky & Marecek, 2009, s. 223; Randell, 2016, s. 31; Way, 2011, s. 56). Gällande det teoretiska ramverket är det lämpligt för att studera vardagliga och subjektiva upplevelser av verkligheten, vilket relateras till frågeställningarna genom att de efterfrågar uppfattningar och betydelser (för symbolisk interaktionism i relation till fenomenologi, se Alvesson & Sköldberg, 2017, s. 118; Kvale & Brinkmann, 2014, s. 46).

4.1.1 Semistrukturerade intervjuer

Kunskapen om killars samtal om känslor går via respondenternas egna upplevelser av dessa samtal, och för att nå och förstå killarnas upplevelser tillämpades här kvalitativa intervjuer. Semistrukturerade intervjuer användes för att förstå intervjupersonens egna perspektiv och upplevelser, med strävan mot nyanserade beskrivningar och kvalitativ mångfald snarare än jämförbara data, vilket innebär att valet av metod ligger nära fenomenologin (se Kvale & Brinkmann, 2014, s. 45; 47). Denna studie har hämtat inspiration från fenomenologiskt grundade intervjuer, vilka karaktäriseras av att de utgår från intervjupersonens levda vardagsvärld och personliga uppfattningar. Fenomenologiska intervjuer är tydligt kvalitativa, deskriptiva och specifika, samtidigt som de är öppna och undersökande för att lämna utrymme för nyansskillnader. Vi har utifrån den fenomenologiska inspirationen strävat dels efter att vara flexibla i intervjusituationerna, dels efter att intervjupersonens subjektivitet, förkunskap och fördomar inte ska påverka studiens resultat (se Kvale & Brinkmann, 2014, s. 292).

En semistrukturerad intervju utgår från en på förhand bestämd intervjuguide, där intervjuarens omdöme avgör i vilken ordning frågorna ställs och vilka sidospår som anses intressanta nog att följa upp (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 172). Hur noga intervjuguiden följs beror på intervjuarens svar (Denscombe, 2016, s. 266). Detta innebär att intervjuerna i denna studie inte var exakt likformiga: vi har anpassat oss efter respondentens svar, vilket är en viktig förutsättning då intervjuerna behandlat ett potentiellt känsligt ämne (se Trost, 2005, s. 111).

4.1.2 Metodologiska överväganden

Det finns olika uppfattningar om vilka faktorer som framför allt skapar en trygg intervju-situation. Att könsaspekten är betydelsefull är något som ofta lyfts fram, även om rekommendationerna pekar i motsatta riktningar. Vissa forskare menar exempelvis att det är en fördel om intervjuaren är kvinna när respondenten är en man (se t.ex. Way, 2011, s. 80), medan andra menar att det under vissa omständigheter kan vara gynnsamt om intervjuare och informant är av samma kön (se t.ex. Flood, 2008, s. 353). Andra författare tonar dock ner betydelsen av dessa bakgrundsfaktorer och menar istället att intervjuarens professionalitet och personlighet har större betydelse för att upprätta en tillförlitlig intervjusituation (se t.ex. Denscombe, 2016, s. 271; Trost, 2005, s. 45). Något som är mindre omstritt är uppfattningen att intervjusituationen gynnas av att enbart en intervjuare är närvarande, för att intervjun ska upplevas som en dialog mellan två jämbördiga parter och minska risken att informanten känner sig betraktad eller i underläge (se Kvale & Brinkmann, 2014, s. 52–53; Trost, 2005, s. 45). Vår bedömning utifrån ovanstående är att studiens ämne, som potentiellt kan upplevas som känsligt, motiverar enskilda intervjuer med en respondent och en intervjuare. För att stärka möjligheterna att skapa en trygg intervjusituation fick intervjupersonerna möjlighet att välja om de ville bli intervjuade av en kvinna (Annika) eller av en man (Anton). Detta resulterade i en jämn fördelning av antalet intervjuer.

För att stärka studiens och resultatens giltighet fokuserade vi på konstruktionen av intervjuguiden och de följdfrågor som ställdes, där vi strävade mot öppenhet inför resultaten och dess tillkommande (Trost, 2005, s. 114). Vår tolkning är att intervjuguiden samt den upplevda tryggheten i intervjusituationen, snarare än intervjuarens kön, påverkade forskningens genomförande och resultat (se även fenomenologisk argumentation, Kvale & Brinkmann, 2014,

s. 49). För resultatet kan vi dock inte säkert fastställa huruvida materialinsamlingen påverkades av intervjuarens kön eller andra personliga karakteristika.

För att säkerställa att vi båda var väl förtrodda med materialet, trots de enskilda intervjuerna, transkriberade vi varandras intervjuer. Detta var ett sätt för oss båda att kontrollera att den data som insamlats var trovärdig, tillförlitlig samt aktuell utifrån studiens frågeställningar (Trost, 2005, s. 113).

4.2 Urval och informanter

Urvalsgruppen för denna studie har varit unga killar, vilka kontaktades genom bekvämlighetsurval. Bekvämlighetsurval baseras på respondenter som finns tillgängliga inom ens direkta närhet (Trost, 2005, s. 120). Urvalet styrdes och begränsades till unga killar i gymnasieålder vilka läser studieförberedande program. Detta motiveras främst av att en vid urvalsgrupp ger utrymme för nyansrikedom, samtidigt som vissa begränsningar ger förutsättningar för stringens i materialet. Studien har inte syftat till att söka mönster utifrån till exempel gymnasieprogram eller etniskt ursprung. Bekvämlighetsurvalet resulterade i intervjuer med elva killar i åldrarna 17–20 år.

Genom uppsatsförfattarnas nätverk kontaktades respondenterna via lärare på tre skolor i tre städer. På en av skolorna informerades vi om studien samt delade ut informationsbrev (se bilaga 2), medan killar på de övriga två skolorna informerades via sina lärare. Samtliga lärare uppmuntrade sina elever att delta i studien; vi var alltså beroende av lärarna som nyckelpersoner för urvalet. Hur lärarnas uppmuntran påverkade urvalet kan inte säkerställas, vår tolkning är att flertalet informanter valde att delta på grund av tillit till nyckelpersonerna (Trost, 2005, s. 119). Detta är en av riskerna med bekvämlighetsurval: det baseras på de som är villiga att ställa upp genom självselektion, vilket innebär att de inte nödvändigtvis är representativa för den homogena grupp de tillhör (Trost, 2005, s. 120). Tolkningen är dock att nyckelpersonerna visserligen påverkade urvalet av informanter, men inte innehållet i intervjuerna eller det resultat som studien presenterar. Deltagandet i studien var fullständigt frivilligt, och eftersom alla deltagare är över 15 år har informerats samtycke varit grundande för deltagande (se Vetenskapsrådet, 2002, s. 9–10).

Inför intervjutillfället fick respektive respondent möjlighet att återigen läsa igenom informationsbrevet för att kunna fatta ett välinformerat beslut om sitt deltagande (se Vetenskapsrådet, 2002, s. 7). De informerades också om rättigheten att utan anledning avbryta pågående intervju och avsluta sitt deltagande (Vetenskapsrådet, 2002, s. 7). Respondenterna informerades till sist om att deras konfidentialitet stärks genom anonymitet i ett större urval (Vetenskapsrådet, 2002, s. 12). För att säkerställa att killarnas samtycke var i enlighet med nyttjandekravet inom ramen för denna uppsats fick respondenterna möjlighet att fingera sina egna namn, för att senare kunna ta del av forskningsrapporten och se sitt eget bidrag till studiens resultat (se Vetenskapsrådet, 2002, s. 15). Killarna kallar sig Amin, Anders, Cassio, David, Jon, Jonas, Karl, Noa, Ragnar, Walter och Yoel.

4.3 Intervjusituationen

Målet med intervjun var att intervjupersonen skulle känna att det var en positiv och berikande upplevelse (se Kvale & Brinkmann, 2014, s. 46–49). Detta försäkrades genom att deltagandet var frivilligt, men också genom själva genomförandet. För att intervjun skulle kännas som något positivt snarare än en uppoffring genomfördes intervjuerna under skoltid eller i nära anslutning till avslutad skoldag. De eleverna som fick gå ifrån en gjorde det med tillåtelse från läraren då lektionen innefattade självständigt arbete.

Samtliga intervjuer är genomförda i april 2019 och ägde rum i ett tyst och avskilt grupprum på den aktuella skolan. Att genomföra intervjuerna i skolmiljö var ett sätt att försöka skapa trygghet hos respondenten i intervjusituationen, vilket också innefattade en möjlighet att jämna ut den potentiella maktobalans som finns mellan intervjuare och informant, då skolan är informantens domän (för rekommendationer kring intervjuplats, se Trost, 2005, s. 44–45). Vår uppfattning av intervjusituationen var att informanterna upplevde intervjuerna som positiva och trevliga samt att de var trygga i miljön.

4.3.1 Intervjuguiden

Intervjuerna baserades på en intervjuguide (bilaga 1) som utgick från tre områden: intervjupersonen, vänner och känslor. Det huvudsakliga temat var känslor, men de inledande frågorna om intervjupersonen och vänner syftade till att fungera trygghetsskapande för att studera

forskningsämnet känslor på ett adekvat vis. De frågor som berörde känslor tematiserades utifrån vilka känslor intervjupersonen (inte) upplever, när, om och hur samtal om känslor sker, samtal om känslor inom vänskap samt frånvaro av samtal om känslor.

Frågorna i intervjuguiden var primärt korta och enkla, för att främja respondentens förmåga att svara såsom den finner lämpligt. Frågorna var formulerade som specificerade huvudfrågor följt av sonderande följdfrågor. De specificerade frågorna syftade till att finna precisa beskrivningar och uttalanden som står i direkt relation till uppsatsens frågeställningar (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 177). Dessa frågor var också ett sätt att säkerställa att samtliga intervjuer, oavsett intervjusituation och -person, i viss mån berörde gemensamma ämnen, med mål att främja tillförlitlighet (jfr reliabilitet, Trost, 2005, s. 111). De sonderande frågorna syftade till att ge mer utrymme för intervjupersonens personliga karakteristika utan att styra innehållets dimensioner (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 177). Sonderande frågor erbjuder på så vis både varians och nyans. Eftersom semistrukturen fördelaktigt möjliggör variation valde vi ut några nyckelfrågor (se t.ex. Wibeck, 2010, s. 74) som vi fokuserade på under samtliga intervjuer, samt att vi använde direkta frågor för att ändra intervjuens riktning vid tillfällen då för uppsatsen irrelevant information fick för stort utrymme. Intervjuguiden avslutades med slutfrågor där respondenten fick en avslutande möjlighet att uttrycka sina tankar om det som inte berördes i intervjun.

4.4 Material

Materialet för denna uppsats är kvalitativa data i form av transkriberad intervjutext. Materialet består av cirka 200 sidor grovt transkriberad intervjutext från elva 40–55 minuter långa intervjuer. Intervjuerna spelades in och transkriberades i nära anslutning till varje intervju-tillfälle. Av etiska skäl har endast uppsatsförfattarna tagit del av ljudfilerna och materialet har endast använts inom ramen för denna uppsats (se Vetenskapsrådet, 2002, s. 14). Efter att intervjuerna transkriberats raderades ljudfilerna. I transkriberingsprocessen inkluderade vi talspråkliga uttryck och osäkerhetsmarkörer utifrån rekommendationer gällande metaspråk i innehålls-analys (se Denscombe, 2016, s. 384). Citaten presenteras dock i något städad form utifrån grammatiska regler, med syfte att främja läsbarhet. Detta motiveras vidare av att analysen fokuserar vad respondenterna säger, snarare än hur de valde att uttrycka sig. Vid de

tillfällen då informanterna betonat vissa ord illustreras detta med kursivering, för att viktiga betydelsen av deras uttalanden. Inget innehållsligt har redigerats.

4.5 Analyismetod

Intervjuerna har som nämnt inte varit identiskt lika, men för att stärka reliabiliteten utifrån precision och objektivitet (se Trost, 2005, s. 111) genomfördes den slutgiltiga materialbearbetningen och analysen gemensamt, i syfte att stärka studiens tillförlitlighet. I relation till kvalitativ forskning berör validitet huruvida insamlad data är trovärdig, det vill säga, seriös och relevant i förhållande till aktuella frågeställningar, vilket synliggörs genom studiens analys och resultat (Trost, 2005, s.113).

Analysen är inspirerad av tillvägagångssättet för Interpretative Phenomenological Analysis (IPA), en analysmetod som syftar till att detaljerat beskriva det studerade utifrån deltagarens individuella perspektiv (Smith, Jarman & Osborn, 1999, s. 218). IPA är en lämplig analysmetod för att behandla material som teoretiseras genom symbolisk interaktionism, vilket även inspirerat analysen för denna uppsats. Målet med IPA är att förstå tänkandet bakom respondentens uttalanden, i vårt fall för att grundligt förstå samtal om känslor inom vänskapsrelationer (se Smith et al., 1999, s. 219). Utifrån tillvägagångssättet för IPA läste vi enskilt igenom en intervjutext i taget och antecknade det vi ansåg anmärkningsvärt: preliminära tolkningar, kopplingar och associationer, samt större teman och nyckelord utifrån det som är relevant sett till studiens forskningsfrågor (Smith et al., 1999, s. 220–222). Efter att inledningsvis genomfört detta enskilt sammanfattade och jämförde vi våra anteckningar för att se om vi uppmärksammat liknande teman och mönster, varefter vi sedan gick vidare med att hitta kopplingar mellan olika teman (Smith et al., 1999, s. 222, jfr liknelse med ett släkträd, Lindgren, 2014, s. 40). Att hitta kopplingar och mönster är ett sätt att reducera materialet för att utröna vad som är relevant och vilka teman som är dominerande (Lindgren, 2014, s. 37; Smith et al., 1999, s. 223). Även om IPA kan fungera som en renodlad metod sker analysen i ovan beskrivna växelverkan på så sätt att “kodning, tematisering och summering sker löpande, växelvis och i många anseenden parallellt” (Lindgren, 2014, s. 34). Detta blir desto mer framträdande när samma analysprocedur tillämpas iterativt på flera intervjutexter.

Utifrån denna arbetsprocess med en intervju i taget färgkodade vi sedan materialet utifrån dels de teman vi fann, dels det teoretiska ramverket, med syfte att hitta intervjuvarens huvudsakliga fokus samt för att besvara frågeställningarna (Smith et al., 1999, s. 224). Genom detta tillvägagångssätt reducerades materialet utifrån framträdande teman (Lindgren, 2014, s. 37). Analysen är således strukturerad utifrån tre huvudsakliga teman: synen på känslor och vad som är tillåtet inom vänskap (känsloregler och maskulinitet), vilka beteenden som förväntas och fungerar inom vänskap (yt- och djupagerande samt känsloreglering) och vänskapsrelationernas organisering (ömsesidighet och känslöarbete). Materialet är relativt jämt fördelat utifrån dessa koder, men i stora delar av intervjutexterna framgår flera teman parallellt, vilket tyder på att materialet innehåller både rik och relevant information samt betydelsefulla mönster (Lindgren, 2014, s. 38; 40). För att reducera materialet ytterligare sorterade vi det utifrån ett antal huvud-citat som vi bedömt som representativa för varje kategori. Dessa citat är vad som i senare led härlett den analys som genomförts med hjälp av uppsatsens teoretiska ramverk.

5. Resultat och analys

Det initiala intrycket av hur de informanter som vi pratat med berättar om sina känslor är att de, trots sina direkta och spontana svar, är relativt ovana vid att prata om känslor både med sina vänner och på metanivå, såsom i denna intervjustudie. Flera av respondenterna har märkbart svårt att formulera sig om dessa frågor och uppger att de inte har reflekterat så mycket kring sina känslor. Det märks i deras svar att de ibland inte själva vet hur de brukar hantera sina känslor; de har stundtals svårt att vidareutveckla sina resonemang, och vid vissa tillfällen presenterar de något motsägelsefulla utsagor om sina känsloliv. Att respondenternas svar alltså delvis framstår som ogenomtänkta kan dels innebära att de är ärliga, dels att deras känslohantering inte nödvändigtvis kan tolkas som medveten utifrån hur de formar och upprätthåller vänskapsrelationer. Det övergripande intrycket är att respondenternas vänskapsrelationer framför allt är byggda på tid, tillit och tillhörighet, snarare än på samtal om känslor.

Syftet med denna studie är att studera hur unga killar hanterar känslor, och däri om eller hur vänskapsrelationer mellan unga killar innefattar samtal om känslor. Detta undersöks utifrån vilka uppfattningar om känslor som är rådande hos unga killar, vilka strategier unga killar har för att hantera känslor, samt om och hur samtal om känslor påverkar och har betydelse för unga killars vänskapsrelationer. Resultatet och analysen är strukturerad utifrån tre huvudsakliga delar: den första delen består av unga killars uppfattningar om känslor vilket analyseras genom Hochschilds (2012) känsloregler och Berger och Luckmanns (1991) institutionsbegrepp, den andra delen analyserar fungerande beteenden och unga killars förmåga att hantera känslor utifrån Hochschilds (2012) yt- och djupagerande samt känsloreglering, och den tredje och sista delen undersöker samtalens betydelse för organisering av vänskap, genom tillämpning av organiseringsteorier av Ahrne (2014).

5.1 Synen på känslor

Det första avsnittet av analysen utgår framför allt från den första frågeställningen gällande vilka uppfattningar om känslor som finns bland studiens unga killar. Killarnas uppfattningar analyseras utifrån de känslor de uppger att de känner ofta respektive sällan. Vi vill dock poängtera att snarare än vilka specifika känslor informanterna har erfarenhet av, är det intressant

huruvida känslor som fenomen omnämns som något positivt eller negativt, varför det sedan påverkar förekomsten av samtal om känslor samt hur känslornas laddning sätter gränserna för vilka känslor man får och inte får prata om.

5.1.1 Vänskapens regler och legitimitet

Det finns viss spridning i huruvida respondenterna uppfattar samtal om känslor som något laddat utifrån om det är positiva eller potentiellt besvärande känslor som delges; här nämns bland annat glädje, kärlek, irritation, stress och sorg. Gemensamt är dock, oavsett känslor, att respondenterna uppger att de sällan pratar om sina känslor, vilket sannolikt är förankrat i det faktum att de heller inte beskriver sig själva som känsllosamma. Det är endast en av studiens elva intervjupersoner som väljer att beskriva sig själv som känslös. Att vara känslös anses inte nödvändigtvis negativt men inte heller eftersträvansvärt, varför denna uppfattning av känslösamhet är relevant för förståelsen av respondenternas uppfattning av samtal om känslor.

Respondenterna har frågats om det finns några specifika känslor man inte får känna. De menar att man får känna i princip vad som helst, men att det finns känslor som man helst inte vill känna: exempelvis avund, ilska och sorg. Att inte vilja känna eller visa dessa känslor förklaras av att det är svårt att avgöra rimligheten i känslornas styrka, varför man också bör vara försiktig med att visa de känslor man inte vill känna:

Walter: Hjärnan kanske säger, om man har varit i ett förhållande tidigare och blivit dumpad då på ett sätt som man blivit ledsen av, då kanske hjärnan säger åt en att "du ska inte känna kärlek igen för då kommer det där att hända igen". Då kanske ditt undermedvetna gör det med din hjärna, att du inte försöker hitta kärlek igen på grund av sådant.

Jonas: Jo ledsamhet skulle jag nog säga (...). För jag menar, oftast om man är ledsen över livet, så kan man ju tänka att "jag har ju ett ganska bra liv" eller ett väldigt bra liv (...). Man kan ju inte vara ledsen över att man har ett dåligt liv, det skulle jag säga, det är den känslan som man inte *får* känna.

Att vissa känslor anses förbjudna resulterar också i att de sällan blir aktuella samtalsämnen mellan vänner. Gällande vad man inte får prata om stämmer uppfattningen dock enligt följande:

Ragnar: Vi pratar om lite allt möjligt så (...). Det handlar väl mer bara om situationen, alltså det finns ju lägen där det bara inte är relevant, alltså inte passande, att prata om vissa saker, men det är väl inget sådär bestämt att "det här pratar vi inte om".

Anders: Det finns saker som man kanske inte får... eller får kanske är fel ord men som jag inte tar upp (...). Liksom med vännerna i den här skolan, jag tror inte att det skulle gå bra,

men återigen då med [min närmsta tjejkompis], där finns det inte riktigt några *boundaries* eller vad man ska säga, där kan man prata om precis vad som helst.

Citatet tyder på att tillåtna samtalsämnen styrs dels av situationen, dels av närheten i vänskapen. Detta påverkas i sin tur av vilka känslor som anses vara lämpliga; känslorna är således anpassade efter vad man får känna, när man får känna och hur mycket de får kännas. Nästan alla samtalsämnen är tillåtna, men eftersom man inte får känna vad som helst har känslornas lämplighet en gräns. Teoretiskt kan lämpligheten förklaras som en uppsättning av det Hochschild (2012, s. 74; 134) definierar som känsloregler.

Utöver att samtal om känslor mer generellt begränsas av vad man får känna är det endast ett specifikt ämne som återkommer som ett tabu gällande vad man inte får prata om. Detta är samtalsämnen som rör problem inom familjen. Det är dock ingen av respondenterna som specificerar detta vidare. Vår tolkning är att de ämnen som vissa respondenter nämner som ”det man inte får prata om” skulle kunna väcka starka känslor som man inte vill eller får känna. Eftersom dessa potentiella tabuämnen är sådant respondenterna inte pratar om med någon är det i sin tur naturligt att respondenterna inte nämner det i en intervjusituation med en främmande person.

Vidare beskrivs o/tillåtna känslor utifrån huruvida de anses vara legitima, vilket vissa av respondenterna refererar till som ”seriösa” och ”oseriösa” känslor.

Walter: Jag skulle säga att en seriös grej är väl allting som gör en väldigt ledsen eller väldigt arg, allting som ger väldigt extrema känslor, medan en oseriös grej kan vara någonting mindre, typ att ”jag hatar den här läraren” (...). Om det inte är ett jättekänsligt ämne som är riktigt allvarligt, då kommer de förmodligen ta det lite mer på skoj, men om det är en mer allvarlig fråga kommer de att ta det mer seriöst.

David: Det beror på vad det handlar om, varför jag gråter. Om det kan vara att jag gråter på grund av min tjej, då är det inte bra, eller om jag gråter för att jag inte fick bra betyg i skolan, då är det inte okej, det ska man inte gråta över. Men till exempel om jag har förlorat någon, typ föräldrar, då är det något stort. Då förstår de att det är okej.

Dessa citat visar på två saker: dels att känslor nivågraderas och bemöts utifrån styrka, dels att gråt är nära relaterat till il/legitimitet. Gråt kan vara ett sätt att visa att det är allvar, såsom vid en förlust av en anhörig som David nämner ovan, samtidigt som obefogad gråt innebär ett brott mot känsloreglerna. Ett brott kan till exempel vara om man gör en stor grej av ”oseriösa” känslor såsom relations- eller skolrelaterade problem. Att bryta mot känsloregler blir en avvikelse från vänskapsinstitutionens kunskap; genom att använda Berger och Luckmanns institutionsbegrepp

(1991, s. 83) bestäms det huruvida gråt anses logiskt, lämpligt och legitimt, varför missanpassad gråt blir en avvikelse från den verklighet som gemensamt förhandlats fram. Det som främst legitimerar starka känslor inom ramen för vänskapsinstitutionen är stora förluster och dödsfall. Frånvaron av samtal om känslor kan dock fortskrida trots att känslorna anses legitima:

Yoel: En kille i vår klass, hans bror dog för typ en månad sen, och när han kom till skolan då var han helt normal, jag vet inte, men vi gick såklart fram och kollade hur det är och så, men han bara... Han visade inte så mycket känslor om sånt, han är såhär... kall. Det såg ut som att han var helt normal en vecka efter att det hände.

Analysen av detta är att känsloregler kan vara grundade på rädsla för vad andras känslor kan innebära. Även om Yoel beskriver sin klasskompis som kall, vilket kan tolkas som illegitimt, visar citatet ovan att ett begränsat känslouttryck är enligt reglerna, vilket ytterligare motiverar att undvika samtal om känslor även om det berör något tämligen allvarligt eller seriöst. Trots att det finns ett behov av känslomässiga och gränslösa samtal verkar dessa samtal vara något som respondenterna tycker är svårt och jobbigt, varför ”oseriösa” känslor får mer utrymme än de ”seriösa”. Detta kan tolkas som att vänskapen som institution inte ger alla känslor legitimitet. Rädslan för illegitimitet tycks vara grundad på oro: antingen för att vara en belastning för sina vänner, eller för att bli hånad eller bestraffad för ”felaktiga” känslor. Killarna i studien vill helt enkelt inte riskera att uttrycka känslor som saknar legitimitet, och därmed visa sig sårbara. Detta kan jämföras med tidigare forskningsresultat som visat dels att unga killar är rädda att bli sårade om de visar känslor (McQueen, 2017, s. 216), dels att unga killar genom att visa mjuka (*soft*) känslor har blivit märkta med skällsord utifrån sexualitet eller könsidentitet (Oransky & Marecek, 2009, s. 234–235). Oron för illegitimitet beskrivs i följande citat:

Anders: Jag vet aldrig hur jag ska uttrycka mina känslor, jag vet inte riktigt vilket ord som beskriver det jag känner, det krånglar ju till det. Jag vet inte riktigt vad som är okej eller rimligt att känna vid ett tillfälle. Jag vet inte om det jag känner nu är en helt orimlig känsla.

Jonas: Att vara svag [skrattar], ingen vill väl vara svag, eller det kanske man vill men definitionen av att vara svag är väl att det är dåligt? (...) Ingen vill väl verka instabil eller vad man ska säga. Jag vet inte ifall man är *för* känslösam, typ lämpar över alla ens problem, då blir det typ *over shining*. Jag menar, jag har mina egna problem och du har dina egna problem, och om det är någonting vi kan lösa tillsammans eller någonting du vill prata om, så visst, men jag vill inte veta allting om ditt problem.

Citaten av Anders och Jonas visar att det är viktigt att känna det som är rätt, för att känslorna inte ska riskera att tolkas som orimliga eller oseriösa; det är inte legitimt att visa sig svag eller

att vara för känslösam. De respondenter som uttrycker erfarenheter av att känslor tidigare behandlats som ”oseriösa” eller att de skämtats bort beskriver också att de valt att hålla känslor för sig själva på grund av det. Detta tyder på att respondenterna anser att vännernas tolkning av känslorna, och de beteenden det resulterar i, är mer giltiga än individens egna tolkningar. Vännerna har således makt att bestämma vilka känsloregler som är gällande; detta kan förklaras som att den institutionella tolkningen råder över den individuella (Berger & Luckmann, 1991, s. 80). Det innebär dessutom att känsloreglerna är så djupt internaliserade att de, trots legitima och starka känslor, leder till att samtal om känslor uteblir. Det illustreras även av citatet nedan, där Jonas menar att uttryck för känslor måste vara lämpliga utifrån situationen, hur allvarliga de än är.

Jonas: Alltså om det är så dåligt, så get some help? Jag har gjort det jag kan, om vi träffas och har LAN, kan vi fokusera på spelandet i så fall? Jag menar om alla är jätteglesa och så kommer någon in och säger ”jag vill ta livet av mig”, det sänker stämningen lite.

Även om Jonas här formulerar sig något drastiskt, och även om det eventuellt inte är sagt med fullständigt allvar symboliserar citatet på ett tydligt sätt rädslan för känslor och en stark tro på att vilja följa känsloregler. Detta visar också att Jonas hellre vill anpassa sig efter situationen än att ta tag i ämnen som potentiellt skulle kunna vara jobbiga och känsliga. Att undvika jobbiga känslor blir således ett sätt att följa känsloregler.

Denna motvilja eller rädsla inför känslornas potentiellt stora effekter, såsom självmord som nämns av Jonas ovan, är anmärkningsvärd med tanke på att denna studie delvis är motiverad utifrån en medial debatt gällande mäns psykiska hälsa i relation till känslöhantering. Tidigare studier har dessutom visat att unga killar anser att social och mental hälsa är viktiga för uppskattningen av det allmänna hälsotillståndet (Randell, 2016, s. 41). Även om detta inte innebär att just samtal om psykisk hälsa är viktigt för välmående, är det intressant att endast två respondenter i denna studie efterfrågar fler samtal om psykisk ohälsa. De uttrycker, i motsats till Jonas, att detta ämne måste få större utrymme i samtal mellan vänner. Samtidigt är steget långt från de känsloregler som begränsar förekomsten av samtal, till att vänner gemensamt ska hantera mer livsavgörande ämnen. Undvikandet av jobbiga känslor blir därmed ett sätt att upprätthålla regler kring vad som är tillåtet, vilket kan relateras till kategoriseringen av o/seriösa känslor, men också till normer för manlighet.

5.1.2 Maskulinitetens lag

Vad som är tillåtet och inte i samtalen mellan unga killar regleras av normer för manlighet, vilket studiens respondenter aktivt refererar till. Att respondenterna efterlever dessa normer kan förklaras som institutionaliserad manlighet. Detta kan teoretiseras genom att killarna socialiserats in i institutionella roller där de förväntas följa den kunskap som blir verklig för dem genom känsloregler förknippade med manlighet (Berger & Luckmann, 1991, s. 91; Hochschild, 2012, s. 162). Normerna för manlighet innefattar dels hur man förväntas hantera sina känslor, dels hur man förväntas framstå som person:

Jon: Vi förväntar oss att vi ska bete oss såhär i det här sammanhanget. Jag har sett flera killar liksom, de... det går ju inte att se känslor hos killarna som jag hänger med, och det beror ju främst på att de ska vara såhär... för om du visar känslor så ser man det som lite svagare och så, så man försöker undvika det som kille.

Att manligheten kan ses som institutionaliserad beror på att den, utifrån respondenternas svar, är starkt präglad av vanebildning och därmed styr den vardagliga interaktionen mellan killarna (Berger & Luckmann, 1991, s. 150). Eftersom killarna i studien har starka förväntningar på hur både de själva och deras killkompisar ska hantera känslor blir det tydligt att känslohantering påverkas av institutionell legitimitet (Berger & Luckmann, 1991, s. 83).

Gällande förväntningar på just killkompisar bör nämnas att studiens informanter framför allt har ett umgänge som består av killar, och på frågan vilka de umgås med är respondenterna noggranna med att benämna vännernas kön. De är dessutom medvetna kring den sneda könsfördelningen i deras umgängeskretsar men menar att förekomsten samkönade umgängen är ”självförklarligt”, det vill säga, att det är förgivettaget att killar framför allt umgås med varandra. Tidigare studier har också visat att killar främst umgås med killar, men att homosocialiteten minskar med stigande ålder (Flood, 2008, s. 355). I denna studie präglas respondenternas vänskapsrelationer alltså fortfarande av homosocialitet, vilket går hand i hand med normer för manlighet. I relation till manlighet framgår det tydligt att respondenterna menar att det inte är eftersträvansvärt att vara känslös, då det tolkas som att vara svag eller att vara känslig.

Noa: Sedan tror jag också att normen i samhället är att mannen inte ska öppna upp sig för andra. Alltså, mannen ska vara väldigt *dominant*, väldigt stark i sinnet och sådär. Det ska mer vara kvinnan som är den där känsliga som ska visa känslor och så.

Här bör det förtydligas att killarna, liksom Noa ovan, inte gör någon explicit skillnad mellan att vara känslig respektive känslös, men att ordvalet ändå kan uttrycka en viss gradskillnad (enligt Svenska Akademien, 2009, refererar känslig till lättpåverkad och ömtålig; känslös refererar till uttryck för starka känslor och sentimentalitet). Killarna beskriver istället både sig själva och sina vänner som logiska och rationella, snarare än känslösa. Potentiell känslighet bör präglas av kontroll:

Amin: Jag vill inte att mina känslor ska styra över mig, jag vill att mitt förnuft ska kontrollera mina känslor [...]. Alltså det är inte som att jag inte är [känslös]. Jag kan, som sagt, jag kan vara det, men som kille är man liksom inte så accepterad om man visar såhär mycket känslor.

David: Jag är jättekänslig men (...) en man pratar inte om känslor, en man är stolt och går inte runt och gråter inför andra. Så vi har den här kulturen med oss, men det kan förändras, men jag har fortfarande det i mig, att jag inte ska berätta. Jag är en man.

Att umgänget präglas av homosocialitet tycks dessutom påverka huruvida vänskapen innefattar samtal om känslor eller inte, vilket blir tydligt när respondenterna förklarar varför de inte pratar om känslor med sina killkompisar. Respondenterna menar att normerna för manlighet uppmanar till att vara dominant, hård, oberörd, stark, självständig och inte visa känslor. Dessa normer blir således ett sätt att ”slippa” prata om känslor. Samtidigt anser respondenterna att de i sina vänskapsrelationer pratar för lite om känslor, och att detta är något som kan eller borde förändras; killarna vill prata om känslor, men maskulinitetsnormerna hindrar dem. Även om respondenterna beskriver det som en ”kvinnlighet” egenskap att vara känslös kan den ändå vara eftersträvarvärd:

Anders: Jag skulle se det som att det är många situationer då det skulle gynnas av att [killar] var lite bättre på att prata om känslor. Så det känns lite orättvist att det är så, men det är inte så mycket man kan göra åt det. Eller, det finns säkert något man kan göra åt det men...

Samtidigt bör ett tydligt mönster påpekas: att nio av elva respondenter nämner en tjej när de uppmanas berätta om någon som är känslös, där de dessutom ofta beskriver denna tjej som känslig snarare än känslös. Detta stämmer överens med den teoretiska utgångspunkten, där kvinnors känslouttryck anses vara ett tecken på instabilitet, medan mäns känslouttryck vittnar om rationalitet (Hochschild, 2012, s. 162; jfr de Boise & Hearn, 2017, s. 786). Killars sparsamma uttryck för känslor innebär alltså en förstärkning av känslornas legitimitet: när killar väl visar känslor anses det legitimt, utifrån att de dessutom använder logik för att förklara sina

känslor. Skillnader i legitimitet mellan killars och tjejers känslor kan exemplifieras genom Jonas, som beskriver en tjejkompis som en *dramaqueen*, medan hans killkompis som är karismatisk och exalterad istället beskrivs som ”positivt känslösam”. Tjejers känslor beskrivs som överdrivna, medan killars känslor är välanpassade.

Analysen av manlighet och legitimitet stämmer även överens med respondenternas svar på frågan ”När är du känslösam?”, där de refererar till det som Hochschild (2012, s. 78) benämner som ceremoniellt tillåtande. Respondenterna nämner situationer som antingen ställer krav på eller legitimerar känslösamhet, det vill säga mer traumatiserande händelser såsom begravningar, nära förluster och skilsmässor. Ceremoniellt tillåtande kan därigenom tolkas som ett sätt att erbjuda män en specifik möjlighet att uttrycka känslor. Men trots att känslor kan vara ceremoniellt tillåtna uttrycker killarna viss oro i relation till att visa och prata om känslor, och att detta är något svårt, jobbigt eller läskigt. Genom att förtydliga att behovet av känslomässiga samtal finns, och att det finns en efterfrågan på fler samtal om känslor, menar respondenterna att det kan bli ”bättre” i framtiden: att samtal om känslor faktiskt är något positivt, trots att normen för manlighet är att känslösamhet är något negativt. Normerna kritiserar och förändringen är stundande:

Cassio: Öppna upp er mer grabbar, kom igen nu, det är dags!

Vilja till förändring av normer kan kopplas till tidigare forskning som visat att killar vill ha nära relationer (McLeod, 2002, s. 213). Det är även värt att beakta huruvida vilja till förändring beror på att killar blivit mer känslösamma (de Boise & Hearn, 2017, s. 780), eller att de numera värderar känslomässig närhet högre (McQueen, 2017, s. 217).

Även om respondenterna associerar känslighet med femininitet, gör de inte nödvändigtvis samma koppling mellan samtal om känslor och könsidentitet, trots att de uppfattar att samtal om känslor är något vanligare mellan tjejer. Endast två av respondenterna nämner att deras främsta ventil för känslomässiga samtal är just tjejer, vilket kan såväl kontrasteras som likställas med tidigare forskning. I enlighet med tidigare studier är killar i stor utsträckning beroende av en flickvän för att kunna samtala om känslor (Berg, 2007, s. 43); informanterna i denna studie uppger att de sällan pratar om känslor, och eftersom ingen av respondenterna nämner en nuvarande flickvän kan vi anta att frånvaron av samtal samvarierar med frånvaron av en heterosexuell relation. Samtidigt skiljer sig resultaten i denna studie från Bergs forskning genom att

vissa av respondenterna dels använder sina tjejkompisar (istället för flickvänner) som känslomässiga ventiler, dels pratar om känslor med sina killkompisar. Det bör även tilläggas att respondenterna, utöver att mena att tjejer i deras närhet är mer känslamma, också menar att tjejerna är ”bättre” på att prata om känslor. Detta är dessutom en egenskap som de, liksom respondenter i liknande studier, avundas (se Oransky & Marecek, 2009, s. 231).

Avslutningsvis bör det dock lyftas att respondenterna är medvetna om studiens avgränsning, varför de kan använda sin kunskap om maskulinitetsnormer för att förklara orsakssamband. Det är dessutom anmärkningsvärt att killarna faktiskt är normkritiska, både sett till att de är medvetna om normerna och sett till att de vill förändra dem. Detta kan tolkas som något abstrakt då de principiellt är normkritiska men ändå inte aktivt agerar för att förändra normerna. Detta kan kontrasteras till tidigare forskning av till exempel Flood (2008, s. 355), där respondenterna betar sig i enlighet med normer för manlighet men själva inte använder sig av en normkritisk förklaringsmodell. Åtskillnaden från tidigare studier kan bero på att denna studies informanter kan sägas vara den första generationen som utbildats i en normkritisk skola. Men, även om respondenterna är till synes normkritiska finns det en trygghet för dem att kunna förklara sina känslomässiga beteenden genom att referera till normer för manlighet. Att inte samtala om känslor på grund av manlighetsnormer kan således anses mer legitimt än att inte samtala om känslor på grund av till exempel rädsla.

5.2 Fungerande beteenden

Utifrån känsloreglerna och de institutionella begränsningarna som presenterades i avsnitt 5.1 beskrivs här hur unga killar anpassar sig efter känsloregler i olika situationer, samt vilka beteenden det resulterar i. Den andra delen av analysen utgår framför allt från den andra frågeställningen, gällande vilka strategier studiens killar har för att hantera känslor. Analysen är strukturerad utifrån två former av fungerande beteenden: att dölja känslor för att inte känna, genom yt- och djupagerande, och att förändra känslor för att inte känna, genom känsloreglering. Utifrån respondenternas svar är fungerande beteenden motiverade utifrån att känslorna inte passar in sett till känsloregler, eller att känslorna inte passar in sett till manlig-hetsnormer. Oavsett känslomässig strategi tycks det finnas ett gemensamt motiv: en vilja att agera rätt.

5.2.1 Dölja känslor för att inte känna

Att dölja känslor är ett sätt att inte själv påverkas av dem, men det syftar också till att inte påverka personer i ens omgivning. Respondenterna anpassar sig efter tillåtna känslor genom att reglera de egna känslorna med hjälp av yt- eller djupagerande (Hochschild, 2012, s. 50). Yt-agerande används som analysverktyg när respondenterna beskriver beteenden utifrån att låtsas, gömma, dölja eller spela. Eftersom djupagerande är så djupt internaliserat att det sker omedvetet (Hochschild, 2012, s. 54) används djupagerande som analysverktyg där respondenterna själva inte uppger, eller anser, att de agerar.

Agerandet kan analyseras utifrån hur respondenterna själva beskriver att de agerar eller utifrån hur de tolkar att deras vänner agerar. När respondenterna förklarar hur de själva agerar är det främst utifrån en medvetenhet i att aktivt vilja dölja sina känslor, det vill säga ett yt-agerande. Det kan vara genom att upprätthålla en fasad utåt för att inte visa ”att man är ömtålig” eller att inte vilja visa ”hur mycket saker egentligen påverkar dig”. Vidare:

Anders: Oftast när jag känner att jag verkligen mår dåligt och någon kan hjälpa mig, då pratar jag om det, men om jag bara mår lite dåligt eller vad man ska säga, så säger jag ändå bara ”äh jag mår bra” och så går man vidare. [...] Ljuger... kanske lite lögn och undanhåller mycket av det som jag, eh, sanningen. De kommer fråga men de kommer troligtvis inte få något riktigt genuint svar.

Jonas: Jag gillar inte att prata om mina känslor, så det blir mest ”allt är väl okej”, och om någon frågar ”men *är* det okej?” och man svarar ”eh... allting är okej”, då kanske det känns okej för då tänker man att det kanske inte *var* så farligt. Men när någon frågar kanske det *är* lite dåligt (...). Det blir inte så mycket snack om känslor mer än att allting är helt okej.

Tydligt utifrån ovanstående citat är att det är möjligt för andra att faktiskt genomsåda agerandet, varför det förklaras som ytligt trots att respondenterna själva verkar vara säkra på att de kan dölja sina känslor genom agerande. Agerandet kan bero på en vilja framstå som tuff eller att undvika känslor för att de inte anses vara logiska eller rationella. Ytagerande kan också grunda sig i osäkerhet, utifrån vilka förväntningar som finns på känslohantering:

Walter: Jag skulle säga att jag är ganska så känslokall om jag skulle säga det själv. Lite mer utåt än vad jag är inåt. Jag skulle säga att jag är lite mer känslösam för mig själv och mitt eget tänkande än mot folk runtom mig och mina åsikter. Där skulle jag känna att jag är lite mer utåt känslokall (...). Utåt så visar jag inte precis det som jag tänker i huvudet utan utåt kanske jag... jag vet inte om det är för att jag är rädd för att visa mina känslor utåt eller något sådant. Det kan vara något sådant.

Även om respondenterna själva tillämpar agerande för att följa känsloregler, anser de också att de kan se igenom andras ageranden. De menar att det märks att andra egentligen mår dåligt genom att de uppger att de till exempel är trötta, att de isolerar sig, vill vara ifred eller att de kanske till och med går hem från skolan. De tycks dock ofta acceptera detta agerande genom att inte fråga eller initiera samtal om känslor, vilket kan förklaras av att man väljer att lita på agerandet. Agerandet kan så anses vara en del av överenskommelserna kring vänskap.

Det är framför allt i efterhand som respondenterna förstår att deras vänner har agerat; de kan inledningsvis ha accepterat sina vänners beteenden genom deras skickliga djupagerande, men när agerandet ”bryts” har de istället förstått att det rör sig om ytagerande. De respondenter som menar att de ser igenom agerandet är också de som i större utsträckning ser poängen med att faktiskt samtala om känslor, vilket illustreras av följande citat:

Ragnar: Jag har ju lärt mig för att man har hamnat i någon liksom ganska djup konversation, mindre nykter om man ska vara helt ärligt, där [vänner] haft ett utlopp och bara sagt saker de inte liksom velat hålla inne (...). Jag hamnade i ett samtal med honom någon kväll, gråtandes, alltså han var helt förstörd, och jag förstod att ”okej, du visar ju inte allting”, typ sådana saker som hänt så att man har förstått det (...), att det som ser ut som en jätteliten reaktion kanske betyder något mer.

Karl: Vissa mår fruktansvärt dåligt utan att man märker det. Det är inte alltid de som pratar om att de mår dåligt som mår sämst.

Att de ser igenom agerandet kan bero på att de förstår vad agerandet beror på, varför de hade agerat likadant i motsvarande situation:

Yoel: Alltså när man kommer till skolan så kanske man vill dölja bort det men om man börjar prata om det så blir det värre. Jag tror att man... när man kommer till skolan så vill man vara glad och tänka bort det, vara med sina kompisar och bara ha roligt och bara tänka bort det. Ja, det hade jag gjort i alla fall, men självklart om man pratar om det så blir man ju lite ledsen.

Jon: Alltså man tänker om man har en känsla att ”nej det här ska jag inte [känna], försöka glömma, det här är inte jag, det här ska inte visas framför mina vänner”. Men, jag vet inte varför människor tänker så. Alltså jag brukar tänka så ibland också men då undrar jag liksom varför det har blivit så? Jag vet inte [skrattar].

Detta indikerar att det finns något behagligt i att acceptera andras ytagerande. Även om respondenterna vet att någon agerar, blir frånvaron av samtal om känslor legitim på grund av att känslorna inte är explicit närvarande. Genom att respondenternas vänner inte visar eller uttrycker känslor kan de slippa fråga eller samtala eftersom vänskapens gränser innefattar att man inte säkert kan avläsa folks känslor och heller inte förväntas göra det.

Det finns också respondenter som uppger att de inte försöker dölja känslor, men som uppvisar beteenden som indikerar ett djupagerande, det vill säga, att agerandet är så djupt internaliserat att det känns naturligt:

Jonas: Det är ju lite svårt om man är ledsen att liksom låtsas vara glad, men jag har ju aldrig försökt att aktivt liksom dölja känslor, vad jag vet i alla fall, i alla fall inte medvetet såhär ”ah nu måste jag se glad ut”.

Walter: Nej det är väl att känslorna inte behöver visas. Det kanske är så att vi inte är ledsna någon utav oss, så då behöver vi inte visa att vi är ledsna och vi behöver inte prata om att vi är ledsna heller. (...) Det är bara att eftersom vi inte är så känsliga personer så behöver vi inte prata så mycket om känslor.

Vår analys är att dessa respondenter och deras vänner visst känner saker, men att känslorna inte är en naturlig del av deras vänskapsrelationer och därför inte heller uttrycks eller delges. De upplever visserligen att de inte döljer känslor men vår tolkning är att citaten ovan oundvikligen innefattar ett djupagerande då ett helt känslomässigt befriat uppförande inte är möjligt. En respondent visar på medvetenhet kring att det egna agerandet faktiskt kan vara djupt internaliserat men senare ”brytas” av en nära vän. Här berättar Anders om sin närmsta tjej-kompis tillika känslventil:

Anders: Ibland så har hon bara såhär ”ah hur mår du?” [och jag svarar] ”ja jag mår bra, varför skulle jag inte må bra?” och så börjar hon snacka om det här, och sen så bara [känner jag] ”ja just ja, jag mår fan inte så bra” [skrattar] så det är bara så (...). Jag är väldigt nöjd med att jag har henne för det skulle inte gå lika bra i livet om jag inte hade henne.

Detta citat visar på behovet av känslomässiga samtal och på att det finns situationer där agerande inte är något eftersträväsvärt, vilket är i enlighet med det faktum att respondenterna uppger att de önskar att de samtalade mer om känslor. Djupagerande kan resultera i att respondenterna tror att de inte känner något, eller att de tror att de inte behöver samtala om känslor, vilket på lång sikt kan få negativa effekter i form av att killarna behöver hantera sina känslor på andra sätt. Tidigare studier har visat att känslouttryck är nära relaterat till hälsa, och här beskrivs fysisk aktivitet som ett positivt sätt att visserligen förtränga men ändå hantera sina känslor (Randell, 2016, s. 47), vilket kan beskrivas som en form av känsloreglering.

5.2.2 Reglera känslor för att inte känna

Utöver att dölja känslor genom yt- och djupagerande berättar respondenterna om flera strategier som innefattar sätt att hantera känslor utan att nödvändigtvis delge eller samtala om dem. Gemensamt för dessa strategier är att de är sätt att reglera känslor, det vill säga, kontrollera och förändra både känslouttryck och beteenden för att inte i lika stor utsträckning påverkas av känslorna (Hochschild, 2012, s. 57). Tre huvudsakliga strategier påvisas: isolering, distraktion och förträngning. Samtliga tre utgår från reglering genom undvikande.

Isolering innebär att respondenterna ensamma ”tar hand om” sina känslor genom att till exempel lyssna på musik, reflektera i ensamhet eller gråta ut. Att välja isolering som strategi kan, liksom agerandet, motiveras av att man är obekvämt med att dela känslor på grund av en rädsla för att det kan gå fel, att bli missförstådd och att man inte riktigt vet hur man gör när man delar känslor. Problemet med tillvägagångssättet illustreras av Amin:

Amin: Frågan är väl, med vem [ska man prata]? Det är den största frågan liksom. Alltså, det känns lite jobbigt att prata med sina bröder eller med en kompis, alltså jag har också tänkt att de kanske inte förstår vad jag menar eller så.

Citatet visar att det kan vara enklare att isolera sig än att initiera samtal om känslor för att senare kunna bearbeta dem gemensamt. Respondenterna själva motiverar även isoleringen utifrån att de anser sig vara tillräckligt mogna för att kunna hantera sina känslor själva. Karl berättar att isolering föregår samtal då han vill reflektera kring sina känslor innan han delar dem. Det kan ses som ett sätt att kontrollera att känslorna i senare led upplevs som lämpliga och legitima (Hochschild, 2012, s. 148). Killarna vill inte riskera att deras känslor är missanpassade eller att känslorna styr dem på ett sätt som upplevs som irrationellt.

Den andra strategin för känsloreglering är distraktion, vilket framför allt är en metod att fly från verkligheten genom att göra något annat för att glömma de känslor som egentligen känns. Flera olika metoder nämns: att spela fotboll, gå och köpa en glass, spela datorspel, eller bara vara i skolan. David nämner en annan strategi som tolkas som en form av distraktion:

David: Alltså jag har märkt att om jag kanske klagar på någonting, något helt annat, alltså det är... då känner jag mig aktiv, det känns bättre. Det känns bättre faktiskt. (...) Om man tänker, får bort det här som finns.

Ovan beskrivs distraktion i form av att reglera en känsla genom att byta ut den mot en annan. Detta kan dock sägas representera att känslor inte alltid tas på allvar och att genom att inte göra dem till en stor grej försvinner de efter ett tag, och ersätts av nya, varför känslöhanteringsprocessen inte behöver vara särskilt allvarlig och därför inte behöver involvera vänner.

Både isolering och distraktion är sätt att skydda sig själv mot de känslor som inte är tillåtna. Respondenterna vill inte alltid känna vad de egentligen känner och reglerar känslorna för att försöka förändra sin situation. Cassio berättar om en situation där han kände känslor han egentligen inte ville känna:

Cassio: Äh, jag tog mig själv i kragen och tänkte ”jag kan fan inte börja gråta nu för fan, nu får du ju lösa den här situationen som du själv satt dig själv i”, så då... gjorde jag det som krävdes för att komma ur den situationen, sedan efter en vecka så mådde jag bra igen.

Cassios citat symboliserar den tredje strategin för känsloreglering: förträngning. Förträngning fungerar som ett sätt att ta bort olämpliga känslor, vilket är ett återkommande mönster hos respondenterna. Till skillnad från Cassio, som säger att han gör det som krävs för att reglera sina känslor, kan förträngningen också fungera genom passivitet:

A: Håller du känslorna för dig själv då eller?
Jon: Ja jag håller dem för mig själv för det mesta.
A: Men de finns där på insidan?
Jon: Ja precis, tills de försvinner bara.

Att inte känna alls genom att reglera sina känslor blir således ett sätt att säkerställa att ingen får möjlighet att ogiltigförklara känslorna. Det är nära relaterat till vilka känslor som bör döljas för att ens beteenden ska anses fungera. Samtidigt kan förträngning av känslor, och därmed frånvaro av samtal om dem, få negativ effekt:

A: Vad händer då? När du inte [pratar om känslor]?
Cassio: Äh jag blir ju förtvivlad.
A: Behöver du få ut [känslorna]?
Cassio: Ja då hade jag fan känt att jag behövde någon att prata med, vem nu det hade varit, jag vet inte. Mina killkompisar, då hade de ju retat mig.

Liknande formuleras av Anders, som också beskriver att samtal om känslor är en lättnad eftersom det oftast innebär att han har hållit känslorna för sig själv under en längre tid. Detta är anmärkningsvärt då unga killar i liknande studier menat att de inte ser den eventuella nyttan i att samtala om eller ventilera känslor (Rose et al., 2012, s. 861). Att respondenterna i denna

studie är oroliga inför men ändå vill samtala om känslor visar både att samtal behövs, och att samtalen innebär en risk, vilket överensstämmer med resultat från tidigare forskningsstudier (se McQueen, 2017, s. 216; Oransky & Marecek, 2009, s. 234–235). Det kan därmed vara enklare att förtränga känslor än att söka stöd från sina vänner. Killarna i studien menar också att uteblivna samtal gör att känslorna växer på insidan, och att det senare kommer att ”bli för mycket”, ”explodera” eller att ”man får depression av det”; även Randell (2016, s. 47) och de Boise och Hearn (2017, s. 782) skriver om risker för självskadebeteenden och depression. Frånvaro av samtal kan enligt respondenterna trigga aggressiva beteenden om känsloregleringen inte fungerar, vilket dessutom kan relateras till tidigare forskning som påvisat att aggressivitet är nära relaterat till maskulinitetsideal (Way, 2011, s. 43; 49). Istället för att reglera känslor finns det dock även mönster som visar att respondenterna faktiskt samtalar om sina känslor.

5.3 Samtal om känslor och dess betydelse för vänskap

Den tredje delen av analysen utgår framför allt från den tredje frågeställningen, gällande vilken betydelse samtal om känslor har för unga killars vänskapsrelationer. Analysen präglas av två former av känslorarbete vilka inryms i unga killars vänskapsrelationer: det känslorarbete respondenterna själva genomför gentemot sina vänner, och det känslorarbete de får eller förväntar sig av sina vänner. Gemensamt är att dessa två känslorarbeten styr hur organiseringen av samtal om känslor ser ut.

I stort uttrycker respondenterna att det är svårt att prata om känslor; de behöver emotionellt stöd från sina vänner, men de har svårt att aktivt efterfråga det. Samtidigt menar respondenterna att känslorarbete är viktigt, men de motiverar detta på vitt skilda sätt: Amin menar att vännernas känslorarbete är viktigt för att man inte ska känna sig ensam; Karl menar att känslorarbete resulterat i gemenskap mellan vännerna; Jonas menar att känslorarbete är viktigt för ärlighet och förståelse mellan vänner; Ragnar menar att han utan vännernas känslomässiga engagemang inte hade varit där han är idag. Detta visar att känslorarbete kan ha stor betydelse för hur vänskapen fungerar, men att det är syftet med känslorarbetet som påverkar hur vänskapen är organiserad.

5.3.1 Känslarbete och ömsesidighet

Trots tillit kan det vara svårt att veta hur mycket man kan kräva av sina vänner sett till hur gränslös närheten i vänskapen är (Ahrne, 2014, s. 56). Svårigheten att mäta sina krav, vilket istället resulterar i att man döljer känslor, kan förklaras av en rädsla att vara en belastning för sina vänner. Att kräva för mycket av sina vänner kan innebära en risk eftersom vänskap fungerar som ”pågående tillfälliga projekt” och därmed bör präglas av ömsesidighet för att kunna fortgå (Ahrne, 2014, s. 106; 183). Detta förklaras av Ragnar:

Ragnar: Jag har ju vissa som jag anser som mina nära vänner, men det är för att jag förstår dem, jag kan läsa dem hyfsat bra och jag förstår hur de mår och så. Om de är nere kommer jag att märka det och vice versa, och antagligen försöka hjälpa till, och det tror jag inte riktigt fungerar om man inte... det går väl att lära sig utan att göra det, men alltså man behöver prata om [känslor] då tycker jag. Och jag tycker att du ska känna att du kan prata om det med dina nära vänner.

Samtalet om känslor fungerar med andra ord för att urskilja vissa vänner från andra, mindre nära vänner. Gällande nära vänner menar Ragnar att det bör finnas ett gemensamt ansvar för känslomässigt arbete, inklusive att fråga varandra om känslor, vilket tolkas som att vänskapen organiseras utifrån gemensam ömsesidig anpassning (Ahrne, 2014, s. 30). Detta beskriver Karl vidare som att ”alla turas om att både ta emot och försöka hantera andras känslor och släppa ut sina egna”. Det ömsesidiga utbytet nämns av flera respondenter, men de menar vidare att det kan vara både svårt, läskigt och jobbigt att fråga någon om känslor eller mående. Att våga fråga kan motiveras av att kunna betala tillbaka för det känslomässiga stöd man tidigare fått av sina vänner. Detta är även hur respondenterna förklarar att de vill ställa upp för sina vänner och finnas där när de behöver det; det är ett sätt att ta tillvara på och utveckla känslor i nära relationer (Ahrne, 2014, s. 55; för känslarbete, se Hochschild, 2012, s. 141).

De relationer som ger utrymme för alla sorters känslor styrs av behovet att vädra känslor, eftersom vissa saker kan bli för stora om de inte uttrycks: det förklaras som att ”vissa saker måste man ju prata om, annars kommer det ju äta upp dig inifrån”. Relationer som präglas av denna tillit bygger på ömsesidighet inklusive ett känslomässigt ansvar genom att exempelvis fråga sina vänner om hur de mår och vad de känner. De nära relationer som präglas av ömsesidighet genom känslomässigt utbyte har utifrån vänskapens organisering andra traditioner och vanor än de mer distanserade relationerna som inte innefattar samtal om känslor, trots att det även inom nära vänskapsrelationer uppges vara svårt och jobbigt att uttrycka känslor. Även

om respondenterna i stor utsträckning uppger att samtal om känslor är viktigt för vänskap, anser de också att man kan vara nära vänner utan att prata om känslor. Tolkningen är att vänskap inte är beroende av samtal om känslor, men att samtal om känslor är en central del av den vänskap där respektive respondent har sin känslventil.

Här ger Ragnar exempel på hur en nära vänskapsrelation präglas av känslomässigt ansvar och därmed även känslösamma samtal:

Ragnar: Jag har väl vissa som jag är bekväm att prata med bara för att (...) de vet så mycket skit om mig så de kommer ändå inte döma mig för det här, alltså, de har hört värre saker. Jag har blivit tvingad av någon för de märker att ”okej, du har någonting du behöver prata om, jag lämnar dig inte ifred förrän du har pratat om det”. Så man är väl tacksam för att man har dem, även om jag hatar dem just då.

Det verkar dock finnas buggar i systemet för vänskap. Respondenterna delar ogärna eller sällan känslor, men ställer villigt upp för sina vänner. Detta går emot Ahrnes förklaring av vänskapens organisering. Noa, exempelvis, uttrycker att han både helst och oftast håller känslor för sig själv, men att han ändå kommer att ”ställa upp för mina vänner oavsett vad” trots att ”ingen brukar prata om [känslor] med mig”. Det finns något självuppfyllande eller smickrande i att vänner väljer att dela känslor med en; respondenterna vill helt enkelt bli ”valda” som känslomässig ventil men ändå ha en tydligt avgränsad privat sfär där de inte delger de egna känslorna. Är detta gällande präglas vänskapen inte av ömsesidighet, vilket kan förklaras av att intimitet, och därmed tillit, är komplicerade fenomen (Ahrne, 2014, s. 57). Samtidigt verkar det som att de respondenter som själva inte delger känslor har vänner som likaledes är känslomässigt slutna. Dock uttrycker respondenterna att de tror att deras slutna vänner inte är intresserade av att dela känslor, vilket är intressant med tanke på att de förstår att de själva visst behöver prata om känslor även om de väljer att inte göra det.

Jonas, som uttryckt att samtal om känslor inte är avgörande för vänskap, menar inte nödvändigtvis att det är fördelaktigt att hålla saker för sig själv, men reflekterar vidare:

Jonas: Alla har mycket problem antar jag så det blir såhär, allt det egna plus allt den personen bär på (...) då känner man ju ett ansvar, ett litet ansvar att behöva lösa det eller åtminstone försöka tänka ut något sätt att lösa problemet. (...) Liksom, jag kan inte lösa alla dina problem.

Citatet av Jonas tyder på att han inte vill att det ska finnas några förväntningar på känslomässigt arbete från hans sida, och att ömsesidigheten därmed innebär att varken han eller hans vänner

ska behöva ta något känslomässigt ansvar. Han uttrycker visst motstånd mot att ställa upp för sina vänner, vilket kan förklaras av att han själv inte efterfrågar känslomässigt stöd från dem, samt att han, liksom respondenter i liknande studier, inte ser poängen med samtal som inte kan resultera i konkreta lösningar (Rose et al., 2012, s. 859). Cassio menar på samma tema att han gärna undviker samtal om känslor utifrån att han mår bra av att se folk glada. Samma passiva ömsesidighet genom frånvaro av samtal illustreras även av Noa när han beskriver en variant av en nära vänskapsrelation:

Noa: För mig och honom blir det mer att, okej, vi är vänner, väldigt bra vänner, men, alltså jag vet inte, det känns bara som att vi inte *kan* prata om det. Du vet, han har aldrig öppnat sig för mig och jag har aldrig öppnat mig för honom.

Detta visar också att förekomsten av samtal om känslor inte är avgörande för hur vänskapen fungerar eller organiseras. Dessa beteenden kan istället förklaras av att vänskapen är byggd på vanor och traditioner som alltså konstruerat ett undvikande av känslor (Ahrne, 2014, s. 183). Tidigare har nämnts att maskulinitetsnormer kan fungera som motiv att ”slippa” prata om känslor, och liknande förklaringsmodell kan användas för att ”slippa” ta känslomässigt ansvar för andra. Citatet nedan av Yoel representerar en välanvänd undvikandestrategi för känslöarbete:

Yoel: Ehm, alltså, jag vet inte... Man går kanske fram och frågar vad som har hänt eller något, och sen försöker man... nej men typ ”glöm det” eller något (...). Eller så försöker man få den att glömma bort det och göra massa andra grejer istället (...) så att man inte gör så att man blir ännu ledsnare eller någonting.

Även detta illustrerar det känslomässiga samtalets risk: att förvärra redan existerande negativa känslor, vilket kan påverka vänskapens utformning. Då anses det mer strategiskt att undvika känslor; frånvaro av känslöarbete eller känslomässigt ansvar kan legitimeras utifrån att man inte vill förvärra situationen för någon som känner starka känslor.

Utifrån detta är det dock intressant att diskutera varför respondenterna förväntar sig ömsesidighet i sina vänskapsrelationer utifrån att de inte vill, eller kan, delge känslor, men ändå är medvetna om hur de ska hantera andras känslor. Troligen har killarna lättare att genomföra känslöarbete för andra än för sig själva, trots att de eftersträvar vänskapsrelationer som präglas av ömsesidighet. Killarna tycks ha svårt att avgöra vad ömsesidighet egentligen innebär. Detta kan också relateras till huruvida de anser att samtal om känslor är viktigt för vänskap. Sju av

respondenterna svarar på sätt som tolkas som att de anser att samtal är viktigt för vänskap, medan fyra av respondenterna svarar nekande. De som svarar ja menar dock att samtal om känslor inte har avgörande betydelse för vänskap som fenomen, utan endast för vissa enskilda vänskapsrelationer där de menar att de har synnerligen starka band. Om samtal om känslor är viktigt för vänskap, innefattar det således ett ansvar att såväl fråga som berätta om känslor.

Det är en vänskapsrelation som utmärker sig extra tydligt gällande hur betydelsefulla samtal om känslor är för vänskap. Detta är Karl och de två killkompisar han berättar om, som gemensamt varit med om att förlora en nära vän. Karl menar att detta gjort att deras vänskap är betydligt närmre och ärligare än vad den varit tidigare, och att behovet av samtal om känslor därmed format deras vänskap. Detta motiverar två analytiska frågor: är deras vänskapsrelation starkare på grund av känslomässigt överväldigande händelser, eller har övriga respondenter motsvarande erfarenheter som de inte har delgivit, varför dessa erfarenheter inte påverkat utformningen av vänskapen? Erfarenheten att ha förlorat en nära vän visserligen är någorlunda sällsynt, men samtidigt är det flera respondenter som kort nämner potentiellt känslolösa erfarenheter såsom skilsmässor, krig och att vara ensamkommande flyktingbarn, vilka sannolikt inneburit en känslomässig resa som ändå inte fått utrymme i killarnas vänskapsrelationer. Känslolösa erfarenheter kan således ha stor betydelse för närhet och tillit, där syftet med relationer är att ta vara på och utveckla känslor, men att detta givetvis förutsätter viss känslomässig öppenhet och transparens.

5.3.2 Organisering, förväntningar och utrymme för samtal

De vänskapsrelationer som beskrivs av killarna i intervjuerna är organiserade utifrån närhet och tillit. Detta innebär att vänskapernas förutsättningar varierar beroende på hur nära vänner man är samt beroende på situation. Förutsättningarna för vänskap påverkas av vad som är tillåtet inom en vänskap, vilket i sin tur är beroende av graden tillit mellan vänner. Stark tillit resulterar också i större grad av känslomässig närhet och ett mer tillåtande förhållningsätt mellan vänner (Ahrne, 2014, s. 55; se även Hochschild, 2012, s. 79). Informanterna verkar dock ha ett behov av mer gränslösa relationer, där tilliten är central vilket leder till att relationerna organiseras utifrån ett utbyte av känslor. Inom dessa relationer är gränserna för känslornas lämplighet något vagare. Killarna uttrycker att de behöver relationer där de kan uttrycka sina känslor, men vilka känslor som uttrycks, och tillåts, är tydligt reglerat utifrån vänskapens organisering (Ahrne,

2014, s. 57). I nära vänskapsrelationer uttrycker respondenterna att de har större möjlighet att vara sig själva. Dessa relationer är främst de som pågått under väldigt lång tid, där närhet och tillit framför allt associeras med tid, även om detta inte nödvändigtvis innebär att vänskapen innefattar samtal om känslor. Men, om känslor inte har ett naturligt utrymme kan det vara svårt och läskigt att både fråga och berätta om känslor, eftersom man inte förväntar sig samtal om känslor:

Jon: Ja man skulle våga [prata om känslor] redan från dag ett. Alltså om man hade en känsla som man ville prata om, undviker man det så blir det lättare att undvika nästa gång också, men om man vågar redan från start liksom, om du har någonting och så berättar du, då kommer det att bli enklare att berätta nästa gång också.

Citatet ovan visar på en medvetenhet kring vänskapens otydliga gränser och tillhörighet vilka är grundade på vänskapens vanor och traditioner (Ahrne, 2014, s. 183). Men även om citatet ovan exemplifierar kritik mot att vänskap inte alltid innefattar samtal om känslor, och att detta är svårt att förändra, anser respondenterna att man inte "behöver" prata om allt med alla sina vänner. Detta kan förklaras som att en känslomässigt befriad organisering av relationer visst är funktionell:

Walter: Vi kanske lärt känna varandra och tänkt att den här personen kanske mår bättre ifall vi inte går in på ämnet, man kanske *visar* mer känslor om vi går in på ämnet och då är det bättre att vi inte gör det för det kommer troligen inte gynna personen i det här sammanhanget och då kommer den att må bättre.

Å ena sidan kan detta citat av Walter förklaras som att frånvaro av samtal är den mest fungerande organiseringen, och att det är så vänskapen fungerar som bäst. Å andra sidan är samtal något som tas tillvara på när det väl sker, och då upplevs det som en möjlighet snarare än som ett problem. Detta illustreras också av de respondenter som visar att när någon väl frågar, så kommer samtalet att vara ärligt. Det kan tolkas som ett positivt utrymme att få ventilera sina känslor och få stöd genom vännernas känslöarbete, vilket indikerar att känslor påverkar vänskapens form (Ahrne, 2014, s. 186). Att vilja ta vara på möjligheten kan också bero på att det är svårt att initiera samtal om känslor. Även om det kan bli lättare att prata om känslor när man får öva och vänja sig, menar Amin att känslöarbete kan vara svårt när det kommer till att prata om sina egna känslor:

Amin: När det gäller mig själv är det svårt att göra det, så när man pratar känner man sig också lättare efteråt, för jag själv har också märkt att det är svårt att liksom... börja göra det, det är inte lätt, det är svårt varje gång, det är inte så att man vänjer sig.

Att det anses svårt att prata om känslor kan också vara förklaringen bakom varför vänskap inte innefattar ett ömsesidigt ansvar att fråga om känslor. Exempelvis menar Walter att om de skulle behöva prata om känslor så skulle de göra det, men detta har dock aldrig hänt i den 18 år långa vänskapsrelation som han har med sina närmsta vänner. Känslöarbete är genom Walters erfarenheter av sociala interaktioner inte en naturlig del av hans vänskapsrelationer och eftersom det inte finns någon vana att prata om känslor, är det rimligtvis svårt att göra det. Detta kan förklaras som en automatiserad ömsesidig anpassning (Ahrne, 2014, s. 30). Liknande tendenser uttrycks av Jonas, som menar att de kommer att prata om det behövs, men att ”om ingen vill prata så gör det ju inte mig något”. Även de vänskapsrelationer som är mer öppna än de som Jonas och Walter beskriver kan parallellt visa både tillåtelse och undvikande av samtal om känslor. Dessa relationer exemplifieras genom följande citat av Cassio:

- Cassio: Det var ju fan på kvällen, jag tror det var en tisdag, så kanske vid halv elva, så tänkte jag att ”jag orkar inte med det här längre” så då skrev jag till [en killkompis] (...). Sedan så fick jag ett svar, han mådde inte heller så bra då. Sedan så var det såhär ”ah, vad ska du göra imorgon då?” och han svarade ”hehe vet inte, vill du träffas?”. Då träffades vi dagen efter och ja, pratade ingenting om det.
- A: Okej. Trodde du att ni skulle prata om det?
- Cassio: Nej.
- A: Ville du prata om det?
- Cassio: Eh, ville och ville, det var mer att jag ville träffa honom för jag att jag tycker om honom som person, hans personlighet, och jag gillar hans sällskap eller vad man ska säga.

Vidare beskriver Cassio att de spelade basket och att relationerna ofta kretsar kring en aktivitet, snarare än kring samtal om känslor, vilket tidigare har visats vara gällande för vänskapsrelationer mellan killar (se Rose, 2007, s. 493). Dessa tendenser kan tyda på att de ägnar sig åt aktiviteter där känslor inte kan, eller får, visas. Frånvaron av samtal behöver inte nödvändigtvis bero på bristande tillit; respondenterna beskriver relationer som trots tillit och utrymme att vara sig själv inte innefattar känslomässiga samtal, delvis på grund av att man umgås i stora gäng där känslor inte har ett naturligt utrymme. I dessa större gäng är vänskapen främst organiserad utifrån aktiviteter eller intressen.

Men, det kan också vara så att aktiviteter och gemensamheter blir en plats för samtal (Ahrne, 2014, s. 103). Då kan en gemensam aktivitet dämpa allvaret i samtalet om känslor vilket får det

att kännas mer naturligt: Noa beskriver att han och hans kompis brukar ta en tur med bilen för att prata och Jon berättar att han ibland kan prata lite med en nära vän på bussen på väg till skolan. Känslorbetet och samtalet om känslor blir däri organiserat utifrån en aktivitet, vilket avdramatiserar samtalet.

- Karl: Det är oftast så det är lättast att träffas, alltså att ha en anledning att träffas och sen prata om vad som har hänt.
A: Hur brukar du ta upp det då?
Karl: Några gånger har det varit "fuck it, sorry boys, jag mår skit", sedan så är det bra, det har börjat därifrån [...]. När du väl börjar prata så är det oftast skönt, det är lite som att man öppnar upp en ventil, släpper ut tankarna och så, ja, bara kasta ur sig alla känslor öppet.

Detta visar att förväntningarna på känslorbetet ibland främst fokuseras på det egna behovet att få uttrycka sina känslor, det vill säga, en individualisering av vänskapsrelationer (Ahrne, 2014, s. 105). Vid tillfällen där det egna behovet är den centrala delen av känslorbetet kan respondenterna även välja att uttrycka sig i skrift genom att till exempel skicka ett sms, där behovet av uttryck snarare än respons styr det egna känslorbetet. Orsaken kan vara att det viktigaste är att få bli lyssnad på, vilket kan beskrivas som förväntningar på ett mer passivt känslorbetet för att tillgodose individens behov.

David: Någon måste lyssna, även om [känslorna] kanske är fel, de kanske var jättefel alltså. Man kanske har några känslor som du inte tycker om, men det viktigaste den sekunden är att du lyssnar. Så upplever jag det. För jag hade också kontakt med psykologer förut, så jag har upplevt hur dom betar sig, det känns bättre när man pratar med dem. Vad gör de?! Så det är jättebra med någon som lyssnar.

I kontrast till detta uttrycker Walter en rädsla för att bli missförstådd, varför han endast delar sina känslor med de som har gemensamma erfarenheter. Känslorbetet fyller därmed ett tämligen praktiskt syfte eftersom individen inte är intresserad av vänskapsrelationer som inte fyller någon personlig funktion (Ahrne, 2014, s. 106). Liknande tendenser finns hos de respondenter som benämner gemensam bakgrund eller historia som en förutsättning för känslomässig närhet. Walter är på samma tema skeptisk mot att dela sina känslor eftersom samtal om känslor ibland tycks vara för någon annans skull, snarare än för ens egen.

Walter: Att de kanske bara kommer till dig när du är ledsen för att trösta dig. De kommer inte dit för att de har något med saken att göra, de vet inte hur situationen är eller varför du är ledsen, de kommer bara för sakens skull.

Det visar på vikten av de individuella behoven, men också att känslor inte är en avgörande del av vänskap för Walter; han söker praktiska funktioner snarare än den omtanke hans vänner verkar visa i citatet ovan.

Intervjupersonerna har fått frågan om hur en bra vän reagerar när de vill prata om känslor, vilket givit utrymme för respondenterna att beskriva dels vilket känslor de förväntar sig av sina vänner, dels vad de förväntar sig av vänskap. Utöver att bli lyssnad på finns det respondenter som beskriver att de vill att känslor ska ha konstruktiva inslag; det kan innefatta en förväntan på att ibland behöva höra sanningen och att få goda råd, eller det överksamma i att tycka synd om någon som är ledsen. Vad som dock bör lyftas i analysen av känslor i vänskapsrelationer är att respondenterna har betydligt lättare att uttrycka vad de själva kan erbjuda i en vänskapsrelation än vilket känslomässigt stöd de själva kan förvänta sig av sina vänner. Detta vittnar om vänskapens otydliga tillhörighet. Utifrån intervjupersonernas samlade svar är respondenterna ovana vid att prata om känslor och ser detta som en sällsynt aktivitet; de har generellt fler erfarenheter av att dölja än av att delge sina känslor. Därmed kan sägas att känslor och samtal om känslor är en central del av vänskapsrelationer, men att detta inte innebär att nära vänskapsrelationer är organiserade utifrån behovet att samtala om känslor.

6. Avslutande diskussion

6.1 Sammanfattning och slutsatser

Här följer en sammanfattning av studiens resultat, där slutsatserna relateras till studiens syfte att undersöka hur unga killar hanterar känslor. Redovisningen är strukturerad utifrån uppsatsens tre frågeställningar och inleds med en sammanfattande redogörelse för de huvudsakliga resultaten.

I huvudsak är känslor och samtal om känslor något relativt obekant för respondenterna. Resultaten från denna studie visar att killar sällan pratar om känslor, och att frånvaron av samtal kan härledas till begränsande maskulinitetsnormer, döljande eller förträngning av känslor, samt strävan efter ömsesidighet i vänskapsrelationer, där ömsesidigheten kan innefatta såväl undvikande som utbyte av känslor. Samtidigt är det också tydligt att killarna gärna skulle vilja hantera sina känslor genom att prata om dem, det vill säga, att de vill att etablerade mönster ska förändras. Slutsatsen från denna studie är att det inte är känslornas legitimitet som avgör huruvida känslorna hanteras genom samtal eller inte. Trots att respondenterna har legitimt känslofyllda erfarenheter har känslorna fortsatt vara en privat angelägenhet, varför samtalen också har uteblivit. Traumatiska erfarenheter kan utlösa samtal om känslor, men det är ingen garanti. Det verkar heller inte vara vännernas frågor som bestämmer förekomsten av samtal, då frågor till eller från vänner ofta bemöts av undvikande. Detta tyder på att killarna i studien inte är säkra på vänskapens gränser, vilket kan tolkas som att deras vänskapsrelationer organiseras utifrån ett ömsesidigt undvikande av samtal om känslor. Det som i slutändan verkar leda till ett emotionellt utbyte är istället att vänner ömsesidigt ansvarar för att själva initiera samtal om känslor. Resultaten och slutsatserna från denna studie betyder att unga killar känner sig begränsade trots att de vill prata mer om känslor; kanske kan en medvetenhet om att det finns efterfrågan på fler samtal om känslor leda till att det faktiskt blir enklare öppna upp sig

Studiens första frågeställning syftar till att undersöka unga killars uppfattningar om känslor. Denna studie har visat att känslor anses vara ett privat ärende eftersom känslor kan vara ”rätt” eller ”fel” utifrån huruvida de är logiska, lämpliga och/eller legitima. På så vis har känslor analyserats utifrån känsloregler (Hochschild, 2012, s. 73) och institutionella bestämmelser

(Berger & Luckmann, 1991, s. 77). Känsloernas legitimitet avgörs också utifrån institutionaliserade maskulinitetsnormer, då respondenterna delvis kopplar känslor och samtal om känslor till femininitet; maskulinitetsnormer kan därför motivera att ”slippa” både att prata om känslor och att ta känslomässigt ansvar för andra. Utifrån känsloregler och legitimitet hanteras känslorna som seriösa eller oseriösa. På grund av att känslor bedöms utifrån det som tolkats som känsloregler väljer respondenterna i stor utsträckning att undvika att prata om känslor. De respondenter som erfarit att känslor tidigare behandlats som ”oseriösa” eller att de skämtats bort, är också de som i större utsträckning håller känslor för sig själva.

Studiens andra frågeställning riktar fokus mot unga killars strategier för att hantera känslor. Resultaten tyder på att killarna kan välja att undvika känslomässiga reaktioner genom att antingen dölja sina känslor genom agerande (Hochschild, 2012, s. 50), eller att förändra sina känslor genom att reglera eller styra dem i en annan riktning (Hochschild, 2012, s. 30). Att undvika jobbiga känslor blir således ett sätt att följa känsloregler. Även om de själva döljer sina känslor anser de att de kan se igenom sina vänners agerande genom hur de tolkar sina vänners kroppsspråk eller ansiktsuttryck.

Studiens tredje frågeställning syftar till att undersöka vilken betydelse samtal om känslor har för unga killars vänskapsrelationer. Analysen visar att killarna anser att det räcker att ha någon enstaka person att kunna prata om känslor med, och i dessa vänskapsrelationer har samtalen om känslor stor betydelse. I de relationer som ger utrymme för alla sorters samtal saknar känslorna krav på legitimitet, och dessa mer gränslösa relationer är istället organiserade utifrån behovet att vädra känslor (Ahrne, 2014, s. 186). Dessa relationer präglas av ömsesidighet. I stort uttrycker respondenterna att de vill prata mer om känslor men att de inte vågar, och att de önskar att det ska bli ”bättre” i framtiden sett till att de inte vill vara så begränsade i sina känslouttryck. Att samtal om känslor har ett begränsat utrymme inom vänskapsrelationer tolkas som att vänskap påverkas av men inte är beroende av samtal om känslor. Vänskapsrelationerna är istället organiserade utifrån, och i beroendeställning till, bestämda regler för hur känslor ska hanteras genom känsloregler, känslöarbete och känsloreglering. Genom dess förgivettagna form där vänskapsrelationer formas utifrån den mest lämpliga formen av kunskap, snarare än utifrån en individuell tolkning, kan unga killars vänskapsrelationer således anses vara institutionaliserade.

6.2 Resultat utifrån tidigare forskning och teoretiskt ramverk

Resultaten från denna studie har under analysens gång presenterats utifrån en jämförelse med slutsatser från tidigare forskning. Delar av resultatet är helt i enlighet med tidigare forskning, såtillvida att respondenterna i denna studie också påverkas av maskulinitetsnormer (jfr Korobov & Thorne, 2006, s. 30), att deras relationer ofta kretsar kring aktiviteter snarare än känslor (jfr McLeod, 2002, s. 216) och däri att de sällan pratar om känslor med sina killkompisar (jfr Rose, 2007, s. 439), samt att de använder tjejer som känslventiler (jfr Oransky & Marecek, 2009, s. 236). Samtidigt uttrycker killarna i denna studie att de vill prata mer om känslor och öva upp sin emotionella kompetens (jfr McLeod, 2002, s. 213) men att de inte vet hur de ska gå till väga. Detta avviker från tidigare forskningsresultat där killarna istället ser dessa emotionella samtal som meningslösa (Rose et al., 2012, s. 861). Resultaten från denna studie avviker också från tidigare forskning genom att respondenterna uppger att de inte vill upprätthålla normer för manlighet, även om detta till synes är oundvikligt (jfr Rose, 2007, s. 499).

Sammanfattningsvis kan sägas att denna studie i stor utsträckning presenterar resultat som är i enlighet med tidigare forskning. Den erbjuder dock nya slutsatser gällande att samtal om känslor kan ha en central men inte avgörande betydelse för vänskap, då samtalens betydelse för vänskap är ett relativt outforskat område. Vad denna studie och dess resultat framför allt kan bidra med är ett nytt perspektiv på killars behov av och längtan efter emotionell närhet och samtal om känslor. Denna studie erbjuder också ett nytt perspektiv på unga killars syn på känslor och deras förståelse för de potentiellt positiva effekterna som samtal om känslor kan ha. Även om killarna i denna studie har svårt att uttrycka sina känslor tycks detta framför allt vara grundat i rådande normer och regler inom gruppen, vilka de vill förändra. Detta kan i sin tur bidra till att förändra synen på killar och deras förmåga att uttrycka känslor och förhålla sig till känslomässiga ämnen eller situationer.

Tidigare forskning har lagt stor vikt vid hur maskulinitetsnormer påverkar både individen och vänskapsrelationer. Denna studie ämnade inte tillämpa en maskulinitetsteoretisk ansats, varför detta heller inte är del av det teoretiska ramverket. Eftersom informanterna i denna studie in/direkt refererat till manlighet och maskulinitet blev detta tema dock oundvikligen grund för analys. Det är därför relevant att lyfta huruvida resultaten i denna studie står i beroendeförhållande till det teoretiska ramverket. Genom tillämpning av maskulinitetsteori hade

Hochschild's teorier om exempelvis agerande och reglering kunnat få vidare betydelse genusvetenskapligt, vilket hade kunnat fördjupa analysen av samhälleliga normer och strukturer. Utöver maskulinitetsteori hade ett teoretiskt ramverk med tydligare fokus på identitetsskapande givit utrymme för slutsatser gällande ett individuellt snarare än ett interaktionistiskt perspektiv.

6.3 Resultat utifrån metodologisk diskussion

Metodologisk diskussion har presenterats i metodkapitlet, men det är här relevant att vidare lyfta om metoden bidragit till ett tillförlitligt resultat samt huruvida studiens resultat begränsas av val av metod. En av de aspekter som främst kan kritiseras är huruvida intervjuarnas kön påverkat studiens resultat. Som nämnt i kapitel 4 har intervjupersonerna själva haft möjlighet att välja om de vill bli intervjuade av en kvinna (Annika) eller av en man (Anton). Eftersom majoriteten av respondenterna inte haft någon preferens kan vi anta att resultatet är tillförlitligt och att killarna har känt sig bekväma i intervjusituationen. Samtidigt har intervjuerna inte varit exakt likformiga, vilket kan förklaras av såväl semistrukturen som personliga karaktärsdrag hos intervjuare och informanter. Eventuellt hade resultatet varit annorlunda om samtliga informanter hade fått träffa samma intervjuare. Vi har dock endast funnit ett mönster som potentiellt kan kopplas till intervjuarens kön, och det är att de två respondenter som uppgivit att de sällan eller aldrig känner eller pratar om känslor mött en manlig intervjuare. Vi vet dock inte om detta beror på informanternas personliga karaktärsdrag eller på att de velat skapa manlig gemenskap befriad från känslomässiga uttryck, vilket bland annat Flood (2008, s. 353) tar i beräkning när han presenterar sina resultat gällande homosocial gemenskap.

En ytterligare reflektion gällande metodologiskt genomförande är betydelsen av beroendeförhållandet till de nyckelpersoner som bidragit till urvalet informanter. Även om dessa nyckelpersoner, lärarna, inte valt eller styrt urvalet är det möjligt att det bidragit till att informanterna inte är representativa för sin population. Även om studien inte syftar till generaliserbara slutsatser kan informanternas potentiella icke-representativitet innebära att liknande studier på andra respondenter, eller vid andra tillfällen, kan ge helt andra resultat. Därför vill vi poängtera att studier på andra killar i andra kontexter inte nödvändigtvis kommer vara jämförbara, vilket kan tolkas som en av studiens begränsningar.

6.4 Implikationer för vidare forskning

Analysarbetet har väckt flera intressanta frågor som inte kunnat besvaras inom studiens omfattning. Framtida studier skulle kunna ge möjlighet att fördjupa dessa frågor. Något som är anmärkningsvärt, vilket nämnts kort i analysavsnittet, är att det inom vissa vänskapsrelationer råder konsensus om att inte ta upp saker med någon som är uppenbart känslomässigt påverkad, under förutsättningen att personen själv inte vill prata om det. Detta väcker frågor utifrån att respondenterna vet hur de ”borde” agera gentemot sina vänner, men att de trots det väljer att undvika samtal om känslor. Framtida studier skulle kunna ge utrymme att fördjupa detta tema. Denna studie har också väckt intresse för fördjupad förståelse av syftet med vänskapsrelationer, hur institutionaliseringsprocessen för vänskap potentiellt ser ut, samt bestämning av känslors legitimitet.

Vidare bör lyftas huruvida framtida forskning kan utgå från denna studiens ämne men tillämpa annan metod. Utifrån studiens syfte, att studera hur unga killar hanterar känslor, hade kvalitativ metod genom exempelvis fokusgrupper givit utrymme för informanter att tillsammans med sina vänner diskutera samtal om känslor. Fokusgrupper skulle dessutom kunna ge utrymme för respondenter att samtala om känslor, snarare än att samtala om samtal om känslor. Tidigare har Berg (2007, s. 27–28) visat att respondenterna föredrar att samtala om känsliga ämnen i grupp då det är mindre pinsamt och mer tillförlitligt.

Samtal om känslor kan också studeras genom en longitudinell studie, vilken kan ge utrymme för analys av samhällsliga trender och förändringar. Detta är inte minst intressant med tanke på att informanterna i denna studie uppger att de vill bli ”bättre” på att prata om känslor, men att de anser sig hindrade av maskulinitetsnormer. Genom att studera samma ämne i framtiden går det också att synliggöra huruvida känslöarbete är beroende av exempelvis ålder eller generationstillhörighet. För att fördjupa resultaten från denna studie skulle framtida forskning kunna anlägga ett komparativt fokus genom jämförelse mellan exempelvis tjejer och killar, vilket återigen skulle ge utrymme för genusvetenskaplig analys.

Denna studie skulle vidare kunna inspirera till etnografisk forskning på faktiska tillfällen av känslöhantering mellan unga killar. Detta kan, utifrån slutsatserna från denna studie, genom observationsstudier skapa förståelse för hur unga killar interagerar med varandra. Genom en kompletterande intervjustudie kan detta ge mångfacetterade resultat utifrån egna upplevelser av

faktiska situationer samt hur dessa situationer upplevs av fler än de som varit inblandade. En framtida studie skulle kunna inspireras dels av denna uppsats, dels av Fanny Ambjörnssons (2004) socialantropologiska avhandling *I en klass för sig*.

Även en kvantitativt riktad studie är möjlig, vilken kan ge utrymme för undersökning av samband mellan samtal om känslor och exempelvis hälsa, antal vänner, gymnasieprogram och partner. Medan kvalitativa studier ger utrymme för nyanser kan en kvantitativ studie istället möjliggöra generaliserbara slutsatser som är mindre kontextuellt beroende. Att komplettera en kvalitativ intervjustudie med kvantitativa data skulle också kunna validera informanternas representativitet samt ge utrymme för vidare komparativa studier.

7. Källförteckning

Digitala källor

- Aarnivaara, S., & Berg, L. (2018). *Killar om svåra frågor. En genomgång av stödsamtal på Killfrågor.se under 2016 – vad vet vi om killars psykiska (o)hälsa?* Stockholm: MÄN, Män för Jämställdhet. Hämtad 7 maj 2019 via https://mfj.se/assets/uploads/2018/06/killfragor_rapport_lang.pdf.
- Koch, V. (2018). *Här har eleverna machokultur på schemat*. Skolvärlden 23 februari 2018. Hämtad 5 februari 2019 via <https://skolvarlden.se/artiklar/har-har-eleverna-machokultur-pa-schemat>.
- Ramnehill, M. (2019). *När kvinnorna inte orkar lyssna måste männen börja prata känslor med varandra*. Göteborgsposten 6 februari 2019. Hämtad 9 maj 2019 via <https://www.gp.se/kultur/kultur/n%C3%A4r-kvinnorna-inte-orkar-lyssna-m%C3%A5ste-m%C3%A4nnen-b%C3%B6rja-prata-k%C3%A4nslor-med-varandra-1.12956471>.
- Sundström, U. (2017). *Tänker utanför machoboxen*. Lärarnas tidning 1 december 2017. Hämtad 5 februari 2019 via <https://lararnastidning.se/tanker-utanfor-machoboxen/>.
- Svenska Akademien. (2009). *Svensk Ordbok*. Uppslagsord känslig och känslösam. Hämtad 10 maj 2019. Tillgänglig som uppslagsverk via <http://www.svenska.se/so>.

Litteratur

- Ahrne, G. (2014). *Samhället mellan oss. Om vänskap, kärlek och organisationer*. Stockholm: Liber AB.
- Alvesson, M. & Sköldberg, K. (2017). *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Ambjörnsson, F. (2004). *I en klass för sig: genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer*. Stockholm: Ordfront.
- Berger, P.L. & Luckmann, T. (1991). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. London: Penguin Books.
- Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Hochschild, A. R. (2012). *The Managed Heart: Commercialization of Human Feeling*. Berkley: University of California Press.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3:e rev. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Lindgren, S. (2014). Kvalitativ analys. I Hjerm, M; Lindgren, S. & Nilsson, M. *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Malmö: Gleerups.
- Randell, E. (2016). *Adolescent boys' health – managing emotions, masculinities and subjective social status*. Diss. Umeå: Umeå universitet, 2016. Umeå.
- Smith, J.A., Jarman, M. & Osborn, M. (1999). "Doing Interpretative Phenomenological Analysis". I Murray, M. & Chamberlain, K. (eds.) *Qualitative Health Psychology. Theories and Methods*. London: SAGE Publications, 218–240.

- Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Way, N. (2011). *Deep Secrets: Boy's Friendship and the Crisis of Connection*. Cambridge: Harvard University Press.
- Wibeck, V. (2010). *Fokusgrupper. Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapliga artiklar

- Berg, L. (2007). Homosocialitetens kraft: hur unga män ”gör” maskulinitet i grupp och individuellt. *Sociologisk forskning*, 44(2), 26–48.
- Chu, J. Y., Porche, M. V., & Tolman, D. L. (2005). The Adolescent Masculinity Ideology in Relationships Scale: Development and Validation of a New Measure for Boys. *Men and Masculinities*, 8(1), 93–115.
- de Boise, S., & Hearn, J. (2017). Are men getting more emotional? Critical sociological perspectives on men, masculinities and emotions. *The Sociological Review*, 65(4), 779–796.
- Flood, M. (2008). Men, Sex, and Homosociality: How Bonds between Men Shape Their Sexual Relations with Women. *Men and Masculinities*, 10(3), 339–359.
- Giordano, P., Longmore, M., & Manning, W. (2006). Gender and the Meanings of Adolescent Romantic Relationships: A Focus on Boys. *American Sociological Review*, 71(2), 260–287.
- Koontz Anthony, A., & McCabe, J. (2015). Friendship Talk as Identity Work: Defining the Self Through Friend Relationships. *Symbolic Interaction*, 38(1), 64–82.
- Korobov, N., & Thorne, A. (2006). Intimacy and Distancing: Young Men's Conversations About Romantic Relationships. *Journal of Adolescent Research*, 21(1), 27–55.
- McLeod, J. (2002). “Working out Intimacy: Young people and friendship in an age of reflexivity.” *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 23:2, 211–226.
- McQueen, F. (2017). Male emotionality: ‘boys don't cry’ versus ‘it's good to talk’. *NORMA*, 12:3–4, 205–219.
- Oransky, M., & Marecek, J. (2009). “I'm Not Going to Be a Girl”: Masculinity and Emotions in Boys' Friendships and Peer Groups. *Journal of Adolescent Research*, 24(2), 218–241.
- Rose, A. (2007). Structure, Content, and Socioemotional Correlates of Girls' and Boys' Friendships: Recent Advances and Future Directions. *Merrill-Palmer Quarterly*, 53(3), 489–506.
- Rose, A., Schwartz-Mette, R., Smith, R., Asher, S., Swenson, L., Carlson, W., & Waller, E. (2012). How Girls and Boys Expect Disclosure About Problems Will Make Them Feel: Implications for Friendships. *Child Development*, 83(3), 844–863.

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1. Intervjuguide

Intervjupersonen

Berätta lite om dig själv

- Hur är du som person?
- Är du en känslös person?
  - Varför? Varför inte? Berätta mer.
  - I vilka situationer blir du känslös?
- Kan du ge ett exempel på någon som är en känslös person?
  - Vad innebär det att vara en känslös person?
  - När märks det att någon är en känslös person? (situationer)

Vänner

Hur ser din umgängeskrets ut?

- Vilka umgås du med? (kön, ålder)
- Hur kommer det sig att ni är vänner? (gemensamma intressen, aktiviteter, skola)
  - Hur har ni lärt känna varandra?
- Är det någon av dem som är en känslös person?
  - Vem? Hur?

Känslor

Vilka känslor känner du ofta? (vardagliga känslor)

Vilka känslor känner du mer sällan/aldrig? (ovanliga känslor)

Finns det några känslor som du känner att du inte får känna?

Pratar du ofta om dina känslor?

- Pratar du ofta om hur du mår?
- Varför? Varför inte?

Pratar du om alla känslor du känner med någon?

- Håller du några känslor för dig själv? Vilka?
- Varför? Varför inte?

Vem pratar du med om [de känslor intervjupersonen nämnt]? (familj, vänner, andra)

- När pratar du med dem om [de känslor intervjupersonen nämnt]? (tid och plats)
- Tycker du att det är enkelt eller svårt att prata om känslor?

Hur gör du om du behöver prata om känslor eller om hur du mår?

Tycker du att det är viktigt för vänskap att kunna prata om känslor?

- Kan man ha nära vänner som man *inte* pratar om känslor med?
- Hur reagerar en bra vän när du pratar om känslor/hur du mår?
- Hur känns det att ge uttryck för känslor? (Gråt?)
- Tar dina vänner dina känslor på allvar?
- Litar du på dina vänner?
- Känner du att du kan vara dig själv?

Händer liknande situationer med dina kompisar, att de vill prata om sina känslor med dig?

- Hur känns det?
- Hur reagerar du då?

Finns det något man inte får prata om?

- Tabuämnen? Sånt som är för jobbigt, pinsamt, svårt? Varför?

Vad händer om du inte pratar om dina känslor med någon?

- Finns det något sätt du kan hantera dina känslor, istället för att prata om dem?

Avrundande

Pratar du och dina kompisar för lite/för mycket om känslor?

- Finns det känslor som du önskar att ni pratade oftare om?
- Varför/varför inte?

Varför tror du att det ser ut som det gör i dina vänskapsrelationer?

Finns det något du vill tillägga innan vi avslutar intervjun?

8.2 Bilaga 2. Informationsbrev

Uppsala universitet, sociologiska institutionen

Till [skolas] manliga gymnasieelever!

En förfrågan om deltagande i studie

Vi är två lärarstudenter i samhällskunskap som nu ska påbörja vårt examensarbete vid sociologiska institutionen vid Uppsala universitet. I examensarbetet undersöker vi vänskapsrelationer mellan killar. Syftet med studien är att undersöka hur unga killar pratar om känslor med sina vänner.

Vi vill med detta brev informera dig om vår undersökning och be dig fundera över om du skulle vara intresserad av att ställa upp på en intervju. Ditt deltagande är viktigt för att vi ska kunna genomföra vår studie och undersöka vänskap och känslor utifrån tidigare sociologisk forskning och teori.

Under april 2019 samlar vi in data genom cirka tio intervjuer. Ditt deltagande innefattar en 45 minuter lång intervju med antingen Annika eller Anton. Du får själv välja vem som intervjuar dig. Vi kommer att spela in intervjun för att kunna använda det som analysmaterial till vår studie. Efter intervjun kommer vi att skriva ut vårt samtal med hjälp av inspelningen och därefter kommer inspelningen att förstöras. Under intervjuens gång kommer vi också att föra anteckningar som stöd för minnet.

Deltagandet är naturligtvis frivilligt och kan när som helst utan särskild förklaring avbrytas. Det insamlade materialet kommer att förvaras så att endast vi och handledare kommer åt det under arbetets gång. Materialet kommer att avidentifieras (alla namn etc. tas bort), så att ingen information kan föras tillbaka till dig. Även om vi kan komma att använda oss av citat från intervjun i vår uppsats är det inte heller enskilda berättelser som står i fokus, utan den bild vi får utifrån samtliga intervjuer som vi genomför. Det insamlade materialet kommer att analyseras och publiceras i form av en C-uppsats vid den sociologiska institutionen.

Vi kommer att kontakta dig i ärendet under vecka [xx].

Uppsala den [xx-xx-xx]

Med vänliga hälsningar,
Annika Kronberg och Anton Vikström
Ämneslärarstudenter, Uppsala universitet

Annika Kronberg
073 – xxx xx xx
annika.kronberg@live.se

Anton Vikström
070 – xxx xx xx
anton.nils.vikstrom@gmail.com

Handledare: Andreas Melldahl, andreas.melldahl@soc.uu.se, 073 – xxx xx xx
Universitetslektor vid sociologiska institutionen, Uppsala universitet

8.3 Bilaga 3. Deklaration av arbetsfördelning

Följande deklareringsformulär fylls i av er som skriver uppsats tillsammans och syftar till att gemensamt klargöra den arbetsfördelning som gällt under ert arbete. Ange nedan för var och en av uppsatsens delar den procentuella arbetsfördelningen i färdigställandet av er uppsats.

Inledande formalia

Författare 1: 60 %   Författare 2: 40 %

Tidigare forskning

Författare 1: 30 %   Författare 2: 70 %

Teorikapitel

Författare 1: 90 %   Författare 2: 10 %

Metodkapitel

Författare 1: 60 %   Författare 2: 40 %

Resultatkapitel: Datainsamling

Författare 1: 40 %   Författare 2: 60 %

Resultatkapitel: Bearbetning av data och presentation av resultat

Författare 1: 55 %   Författare 2: 45 %

Diskussionskapitel

Författare 1: 60 %   Författare 2: 40 %

Bilagor

Författare 1: 50 %   Författare 2: 50 %

Genomläsning av färdigt manus/korrektur

Författare 1: 50 %   Författare 2: 50 %

Förberedelser av oppositioner under uppsatskursen (ej slutventileringen)

Författare 1: 50 %   Författare 2: 50 %

Delaktighet vid oppositioner under uppsatskursen (ej slutventileringen)

Författare 1: 50 %   Författare 2: 50 %

Ort, datum:

Ort, datum:

Författare 1:

Författare 2:

Namnförtydligande:

Annika Kronberg

Namnförtydligande:

Anton Vikström